

BUREAU B. DELAEY CONSERVATIEARCHITECTEN bvba
architect benoit Delaey

Westmeers 86
8000 Brugge

Pastorie van Wieze

BEHEERSPLAN ONROEREND ERFGOED

Sasbaan 2, 9280 Wieze (Lebbeke)
Beschermd bij M.B. 12.12.2002

INHOUDSOPGAVE

1 IDENTIFICATIE EN AFBAKENING	2
2 HISTORISCHE NOTA	4
2.1 Zestiende en zeventiende eeuw	4
2.2 Achttiende eeuw	6
2.2.1 Nieuwbouw uit 1745.....	6
2.2.2 Nieuwbouw uit 1756-1760	7
2.3 Negentiende eeuw	10
2.3.1 Primitief kadaster (1835) en Popp (1860)	10
2.3.2 Verbouwingen onder leiding van August Van Assche	12
2.4 Twintigste eeuw.....	20
3 INVENTARIS VAN DE ERFGOEDELEMENTEN.....	33
3.1 Exterieur.....	33
3.2 Interieur.....	37
3.2.1 Volume uit 1745.....	37
3.2.2 Volume uit 1760.....	41
3.2.3 Volume uit 1892.....	44
4 BESCHRIJVING VAN DE ERFGOEDWAARDEN.....	49
5 VISIE OP HET TOEKOMSTIG BEHEER	50
6 OPSOMMING VAN DE WERKZAAMHEDEN	51
6.1 Geplande werken lopend restauratiedossier	51
6.2 Onderhoud van de erfgoedwaarden.....	51
6.3 Bijzonder aandachtspunt – archeologie.....	53
7 VOORSTEL VAN OPVOLGING EN EVALUATIE.....	54
7.1 Opvolging voor de aanvang van de restauratie	54
7.2 Opvolging van de restauratie	54
7.3 Opvolging en evaluatie: wederkerende maatregelen.....	54
8 Bijlagen	55

1 IDENTIFICATIE EN AFBAKENING

Het beheersplan wordt opgemaakt voor de pastorie van de Sint-Salvatorsparochie van Wieze, gelegen op adres Sasbaan 2, 9280 Wieze (Lebbeke).

Kadastraal is het pand gekend als LEBBEKE 3 AFD/WIEZE, sectie A, perceel 0122/00B000.

Figuur 1: Voorgevel van de pastorie

Reden tot opmaak van het beheersplan zijn de geplande restauratiewerken aan het dak, de zolders en de geveltoppen van de pastorie.

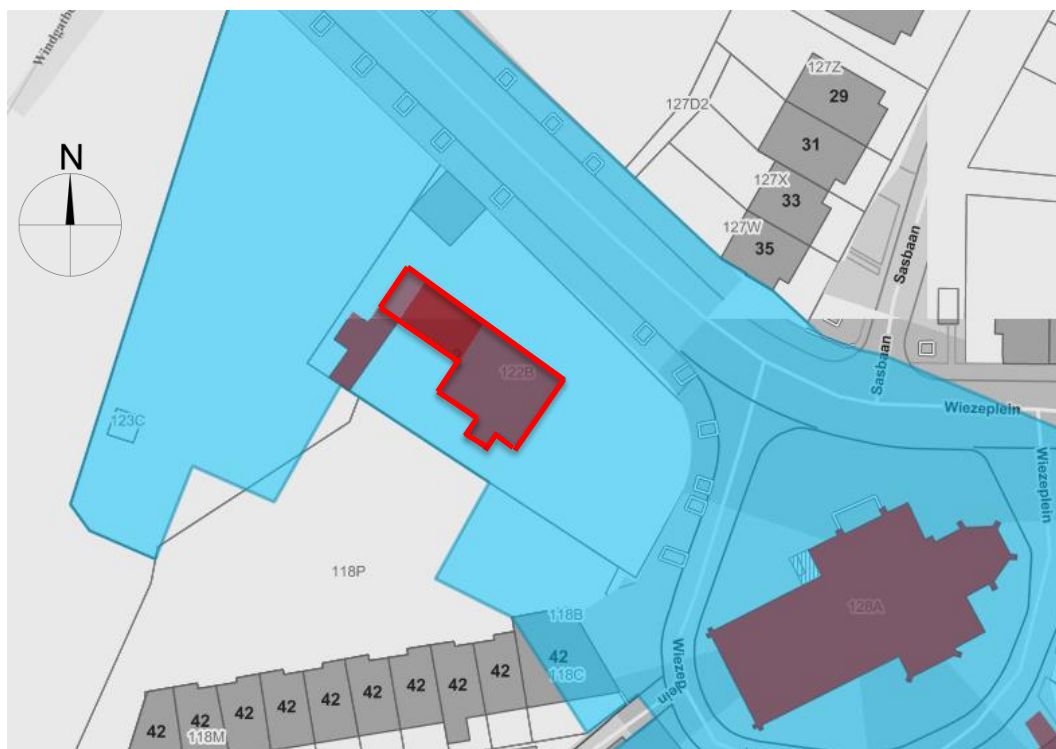
Opdracht tot opmaak van het beheersplan werd gegeven door de huidige eigenaar Gemeente Lebbeke. De pastorie is bezet als vestigingsplaats van de Academie Lebbeke, school voor deeltijds kunstonderwijs.¹

De pastorie van Wieze werd als monument beschermd bij ministerieel besluit van 12 december 2002 omwille van de artistieke en historische, in casu architectuurhistorische en cultuurhistorische erfgoedwaarde. Het werd geïnventariseerd onder [id-nummer 47867](#).

De pastorie maakt deel uit van het beschermde dorpsgezicht Dorpskom Wieze ([id-nummer 9437](#)) en is tevens gesitueerd in het geïnventariseerd landschap Dendermeersen tussen Mespelare en Wieze ([id-nummer 135206](#)).

De afbakening van het beheersplan valt overeenkomstig de afspraken met Onroerend Erfgoed samen met de buitenomtrek van de beschermde delen van het gebouw. De tuin, deel van het dorpsgezicht, maakt geen deel uit van het beheersplan.

¹ Contactgegevens via academielebbeke.be/contact-info

Figuur 2: Afbakening van het monument omlijnd in rood, op de kaart zijn ook volgende zaken zichtbaar: beschermd dorpsgezicht dorpskom Wieze (lichtblauw) en Parochiekerk Sint-Salvator (rood) (kaart geo.onroerendergoed.be)

2 HISTORISCHE NOTA

De pastorie van Wieze is een goed bewaarde, laatnegentiende-eeuwse pastorie in kenmerkende stijl uit deze tijd, naar ontwerp van de Gentse architect August van Assche. Evenwel is de geschiedenis van deze pastorie een stuk rijker. Het pand is gelegen op de plaats van een pastorie die teruggaat tot de zestiende eeuw, waarna vooral in de achttiende eeuw verschillende volumes werden bijgebouwd. Het heden oudst bewaarde gebouwdeel dateert uit 1745.

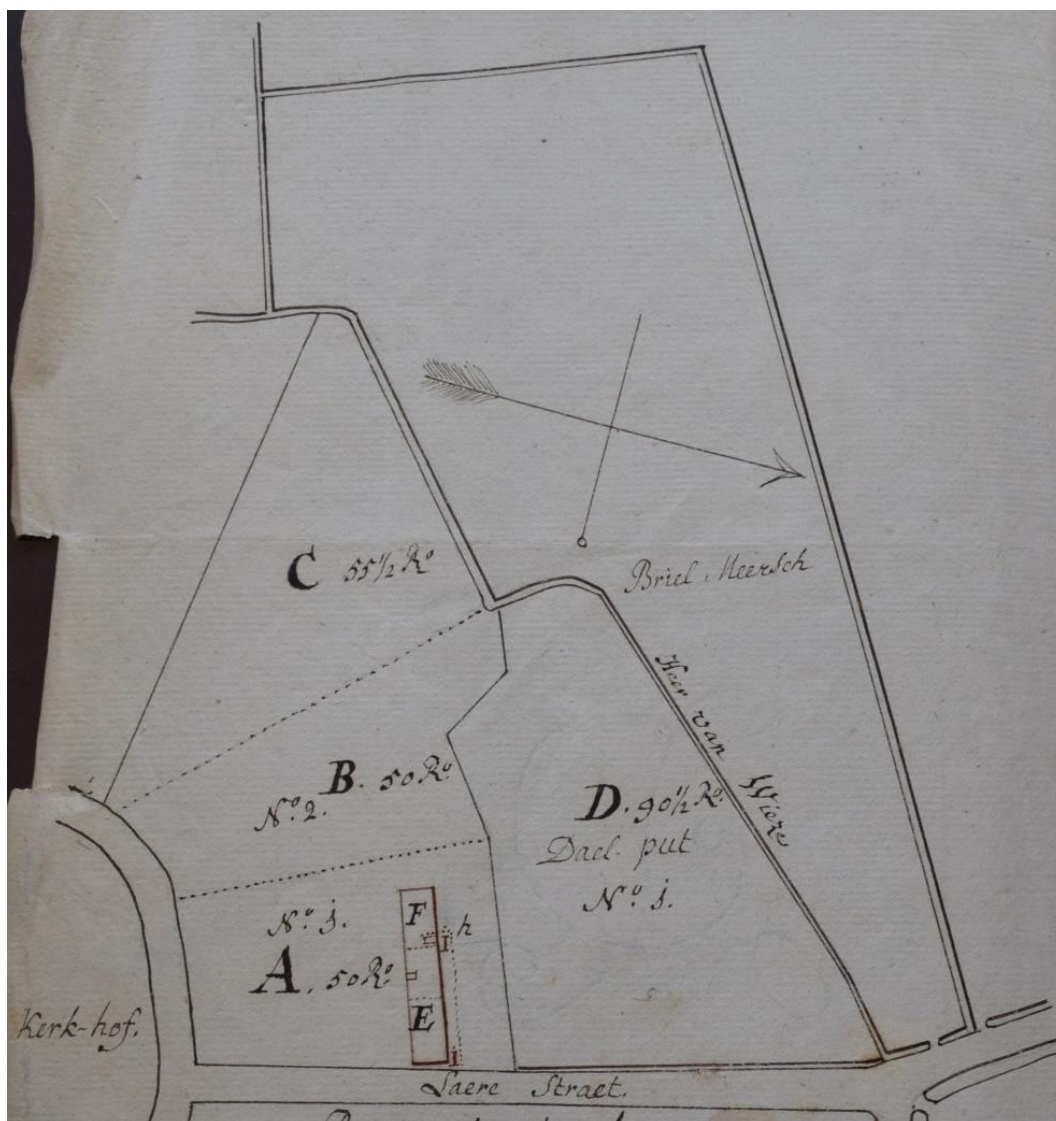
2.1 Zestiende en zeventiende eeuw

In het fonds van de familie de Kerchove d'Exaerde in het Rijksarchief Gent zijn een aantal kaarten bewaard die gekopieerd werden uit het landboek van Wieze uit 1794-1795.² Bij deze kaarten werd informatie over de bouwgeschiedenis van de pastorie in de 16de- tot 18de-eeuwen geschreven.

In 1552 kocht Adriaan Van Damme, zoon van Joos Van Damme en pastoor van Wieze, een hofstede met land van Gillis Van Cruijde. Op het perceel, gelegen op de hoek van het Wiezeplein en Laerestraat/Laeghstraete, de huidige Sasbaan, bouwde hij een nieuwe pastorie.

De pastorie, op Figuur 3 aangeduid als E-F, had een ingang langs de noordwestzijde van het volume (aangeduid met letter "I"). De vensters waren gericht naar het kerkhof aan zuidoostzijde.

² RAG, FM 31, nr. 102. We vonden de verwijzing naar dit archiefstuk terug in het boek: R. BOSMAN, H. HEYVAERT, *De geschiedenis van Wieze*, Wieze, 1990, p. 321 en H. HEYVAERT, *Bouwgeschiedenis van de pastorie van Wieze 1552-1989*, Wieze, 1989, p. 3

Figuur 3: Plan met situering van de eerste pastorie, gebouwd in 1553, document van 1794-1795 (RAG, FM 31, nr. 102)

In 1580 brandde het gebouw af, waarna ze door pastoor Dominicus Van der Varent in 1606 heropgebouwd werd met wanden in hout en leem en een strodak.³

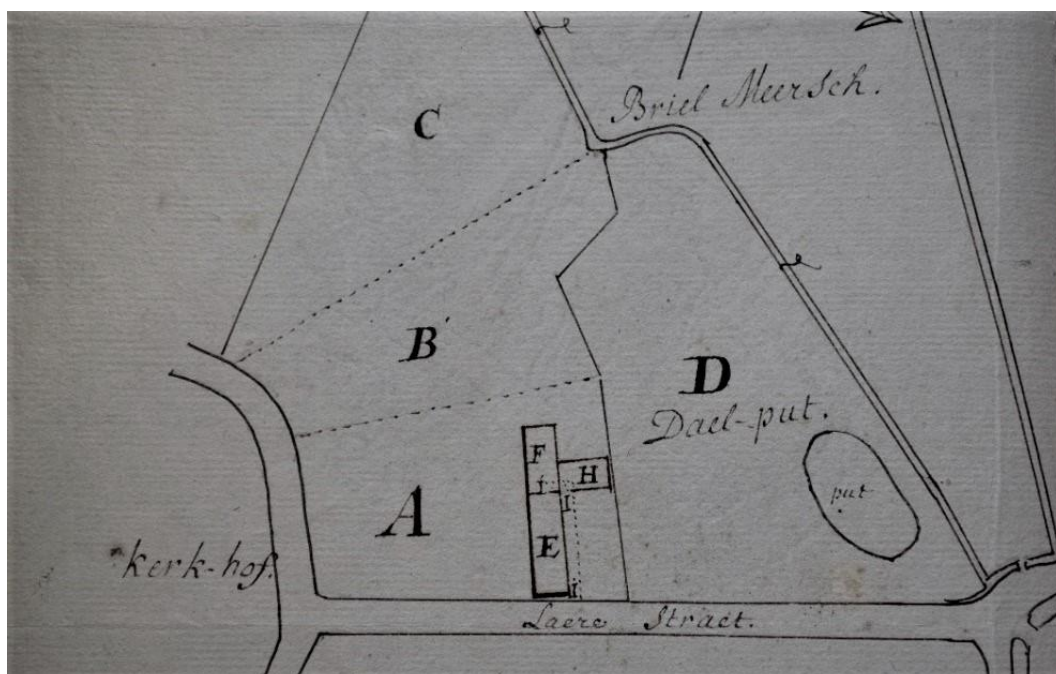
In 1635 werd de pastorie uitgebreid door pastoor Mattheus Van Craeyewinkel met een slaapkamer voor de gastvrienden, washuis en schuur opgetrokken in baksteen. De vloer werd gelegd met houten planken en de bestaande dakbedekking in stro werd vervangen door schaliën.

³ R.BOSMAN, H. HEYVAERT, o.c., p. 321 en H. HEYVAERT, o.c., p. 5

2.2 Achttiende eeuw

2.2.1 Nieuwbouw uit 1745

In 1745 werd de pastorie ter hoogte van het oude salet uitgebreid door pastoor Verhaeren(t). Er kwam een nieuw volume met kelder en keuken van één bouwlaag, vandaag nog steeds te herkennen als het huidige volume van één bouwlaag, opgetrokken in bak- en zandsteenstijl, op de kaart Figuur 4 aangeduid met de letter H. De ingang ("I") bleef in gebruik tot 1756.

Figuur 4: Plan met uitbreiding van de pastorie in 1745 (H) document van 1794-1795 (RAG, FM 31, nr. 102)

De rekeningen voor de bouw van het nieuwe volume in 1745-1746 bleven bewaard: *Rekeninghe 1200 gulden tot het maecken van eenen nieuwen bouw aen het pastoreel huijs (onder pastoor Joannes Verhaeren).*⁴ Voor de constructie van het volume werd eikenhout en abeel (kappen en transport), 12000 *grooten careel* (baksteen), 56000 *cleynen careel*, 4000 *plavey* (vloerstenen, tegels), 73 *schaillevursten*, kalk en Doornikse kalk, en 12 gezaagde kinderbalken van 10 voet lang aangekocht. De bakstenen, vloertegels en veursten waren afkomstig uit Boom en werden per schip getransporteerd tot in Dendermonde en dan met wagens tot in Wieze gebracht.

Steenhouwer Servaes de Coster uit Steenokkerzeel werd betaald *voor het maecken van seven steene vensters, twee deuren, noten, canteelsteenen en eenen waetersteen.*⁵ Het betreft hier de stenen venster- en deuromlijstingen in Gobertangesteent. De ramen, deuren en trap werden gemaakt door Niclas Roosen, schrijnwerker uit Asse. Bij de ramen werden ook luiken geleverd. Het gaat hier vermoedelijk om de houten binnenluiken die tot op heden bewaard bleven. Voor de ramen werden er ook sloten, schuiven en klinken aangekocht.

Voor het dak werden er 11500 schaliën uit Namen aangekocht en getransporteerd tot in Asse met drie paardenkarren, en er werd ook 2400 voet bert (dakbeschot) geleverd.

Daarnaast werden nog diverse metaalwaren aangekocht: tijklood, koperen kranen en pompslot, nagels, fitsen, ijzerdraad, ankers, ... De aangekochte stenen pompbak werd vermoedelijk in de

⁴ RAG, PAR 398 nr. 9 Dossier inzake het financieel beheer van de pastorie, hoofdzakelijk over verschillende werken aan de pastorie (18de eeuw)

⁵ RAG, PAR 398 nr. 9

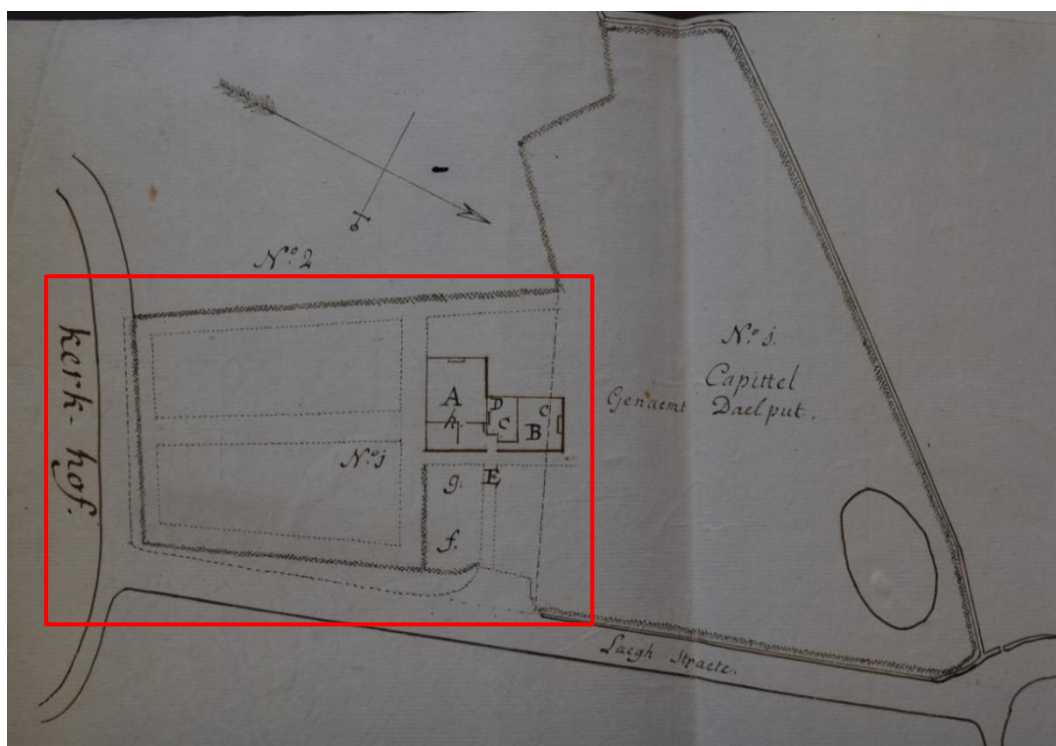
keuken geplaatst. Verschillende vaklieden werden betaald voor het uitvoeren van diverse werken.

De inkomsten voor de bouw van de pastorie werden verkregen door een lening, verschillende giften en de verkoop van bouwmaterialen, oude en overschot.⁶ De nieuwbouw kostte in totaal 1803 gulden en 19 stuivers.

2.2.2 Nieuwbouw uit 1756-1760

Bij de aankomst van pastoor Joannes Paridaens in Wieze in 1756 werd het oude gedeelte van de pastorie uit 1606-1635 afgebroken en vervangen door een nieuwbouw van twee bouwlagen hoog (aangeduid als volume A op Figuur 5).

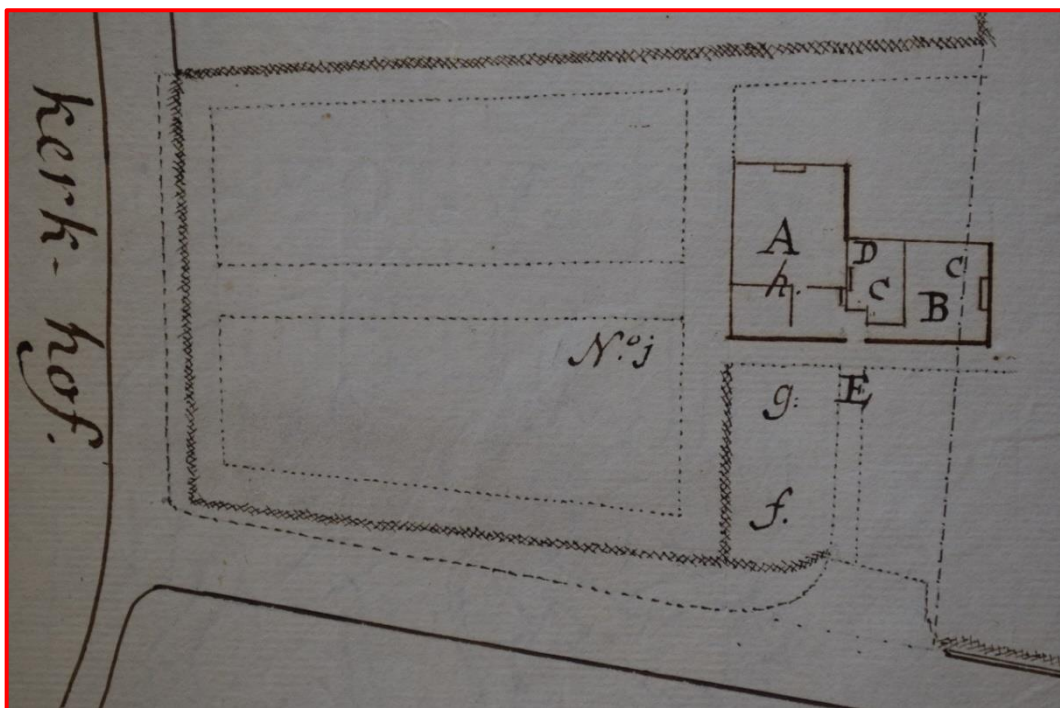
De werken waren noodzakelijk door een gebrek aan onderhoud in de jaren daarvoor.⁷ De totale kost voor de bouw bedroeg 2452 gulden.

Figuur 5: Plan met de uitbreiding van de pastorie, volume uit 1745 (B) en volume uit 1760 (A) document van 1794-1795 (RAG, FM 31, nr. 102)

⁶ H. HEYVAERT, o.c., p. 7

⁷ RAG, PAR 398 nr. 9 Dossier inzake het financieel beheer van de pastorie, hoofdzakelijk over verschillende werken aan de pastorie (18de eeuw)

Figuur 6: Detail uit Figuur 5

Het 18de-eeuws plan toont een omhaagd perceel met toegang vanuit de Laeghstraete (huidige Sasbaan) met toegangspad "E" op de plannen.

De pastorie bestond uit twee volumes: het volume uit 1745 met toegang tot de pastorie (aangeduid als "B") en het volume uit 1760 (aangeduid als "A"). Het volume uit 1745 is opgesplitst in twee ruimtes: keuken en kelder. De open haard staat opgetekend. Het volume uit 1760 was opgesplitst in drie ruimtes: twee kleine en een groter salon met open haard. Het grote salon bleef bewaard, maar de scheidingsmuur tussen de twee kleinere salons werd later afgebroken.

Voor de werken uit 1760 bleef eveneens een rekening bewaard.⁸ Het betreft een *rekening van kosten gedaen in de restauratie van het curenhuys van Wieze ten jaere 1760* met een overzicht van de aangekochte bouwmaterialen: 2 ijzeren roosters, zavel, 4 eiken bomen, 3100 klompkens (baksteen), 47400 careelsteen (baksteen), 112 ponden lood voor eene- goot, reparatie van de pomp, schrijnwerkershout, plavei, ijzerdraad, drie bussels latten, 325 voeten glas, nagels, ijzerwerk, hout afkomstig van het bos van Affligem, 476 vaten kalk, vijf kruisvensters geleverd door steenhouwer J. De Coster en 3375 voeten berd. Verschillende vaklieden werden betaald voor het uitvoeren van de werken.

Op het einde van de 18de eeuw, tussen 1760 en 1777, werd de pastorie opnieuw uitgebreid met een nieuw volume tussen de huidige Sasbaan en het volume uit 174. Dit staat opgetekend op de Ferrariskaart, zij het in spiegelbeeld. Het betreft mogelijk het washuis en de stallen waarvan in 1846 sprake is.

⁸ RAG, PAR 398 nr. 9 Dossier inzake het financieel beheer van de pastorie, hoofdzakelijk over verschillende werken aan de pastorie (18de eeuw)

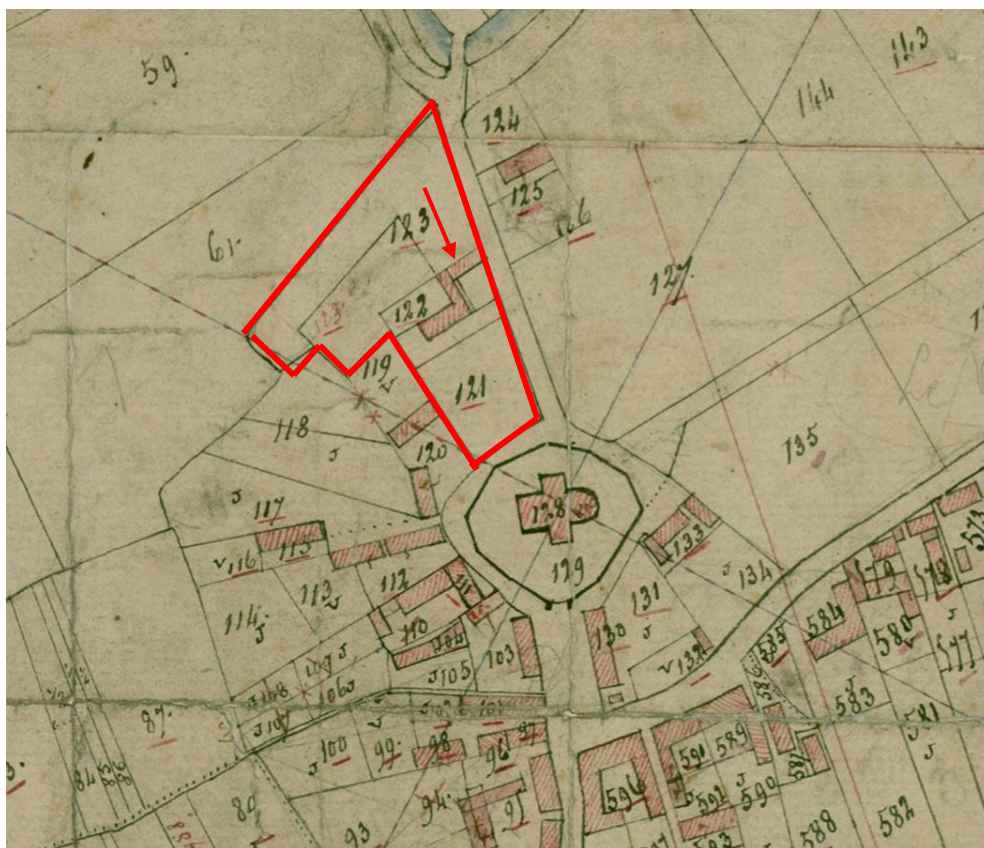
Figuur 7: Situering van de pastorie op de Ferrariskaart, 1771-1778 (Geopunt)

In het volume van 1760 bleven op de gelijkvloerse en eerste verdieping (delen van) de 18de-eeuwse stucwerkplafonds bewaard. Op de zolderverdieping bleef de 18de-eeuwse dakconstructie bewaard. Deze worden besproken in een volgend hoofdstuk.

2.3 Negentiende eeuw

2.3.1 Primitief kadaster (1835) en Popp (1860)

De eind 18de-eeuwse situatie van de pastorie staat opgetekend op het primitief kadasterplan van ca. 1835.⁹

Figuur 8: Primitief kadasterplan uit ca. 1835 (KAG, Primitief kadasterplan, Lebbeke, 3de afdeling, Sectie A perceel 122B). Het perceel is in rood aangeduid, de pijl wijst naar het opnieuw aangebouwde washuis met stallen, herbouwd in 1834

In 1846 maakten pastoor J.B. De Vreese en de voorzitter van het bureau J. Staes een beschrijving op van de pastorie.¹⁰ De pastorie was gelegen op een perceel van 50 aren groot nabij de kerk. Het perceel was volledig omringd door Spaanse houten hagen, met aan de noordzijde ook een bomenrij met Canadabomen. De voorplaats was omringd met muren en een grote poort aan de Laegstraat. De pastorie werd gebouwd in verschillende fasen: in 1745 werd het noordelijke deel of klein huis gebouwd met keuken, spreekplaats, kelder en twee kamers op de verdieping. Aan dit deel werden in 1841 herstellingswerken uitgevoerd. In 1760 werd het tweede deel herbouwd. Het betreft een volume van twee bouwlagen met eetplaats en salon op de gelijkvloerse verdieping en slaapplekken op de eerste verdieping. Het schaliëndak van dit volume was in 1846 aan herstellingswerken toe. Het washuis en de stallen werden herbouwd in 1834.

Op de Popp-kaart, die ca. 1860 verscheen, is hetzelfde grondplan te zien.

⁹ KAG, Oorspronkelijke aanwijzende tabel 208, Lebbeke, 3de afd., Sectie A, percelen 121, 122, 123 en 123bis

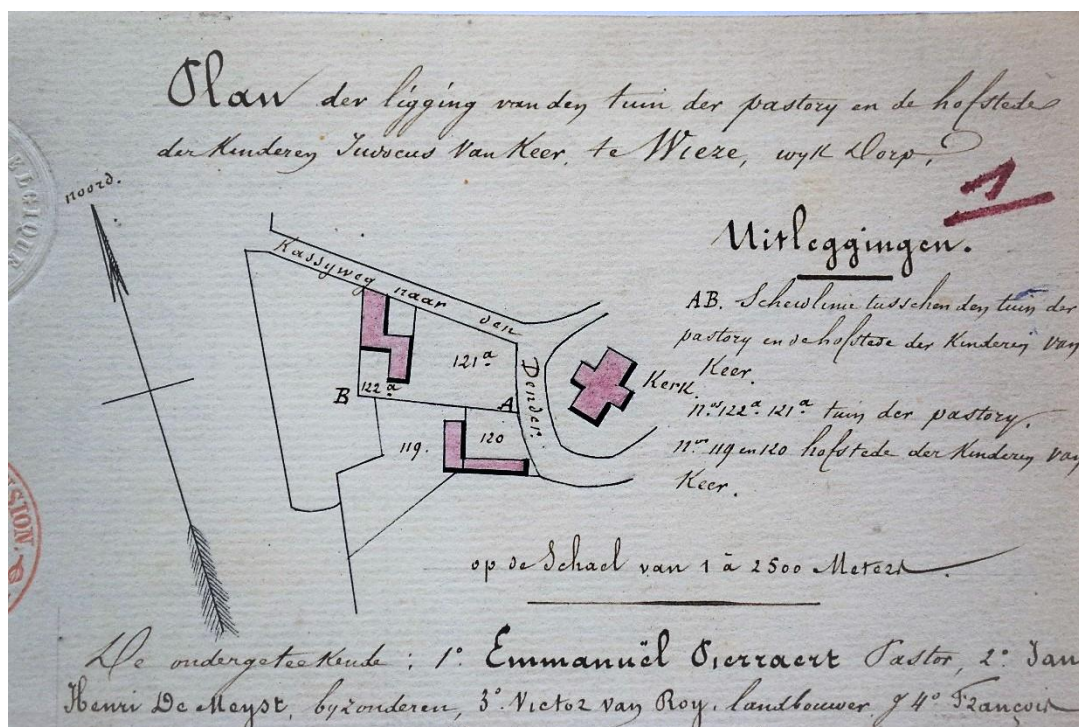
¹⁰ RAG, PAR 399 nr. 39 Beschrijving van de pastorie door pastoor JB De Vreese en J. Staes, voorzitter van het bureau. 17 maart 1846

Figuur 9: De pastorie op de Popp-kaart van ca. 1860 (Geopunt)

In 1866 werden de percelen 123 en 123bis samengevoegd tot perceel 123a. De grens tussen de percelen 121 en 122 werd gewijzigd.¹¹ Er is vanaf dan geen sprake meer van een boomgaard.

In 1882 werden afspraken gemaakt tussen de pastoor en de buren omtrent de bouw van een scheidingsmuur achteraan het perceel van de pastorie: van punt A naar B zoals hieronder te herkennen op Figuur 10.¹²

Figuur 10: Situering van de scheidingsmuur op een plan in 1888 (RAG, PAR 399, nr. 40)

¹¹ KAG, Kadastrale mutatieschetsen 207, Lebbeke, 3de afd., Sectie A, 1865 nr. 3

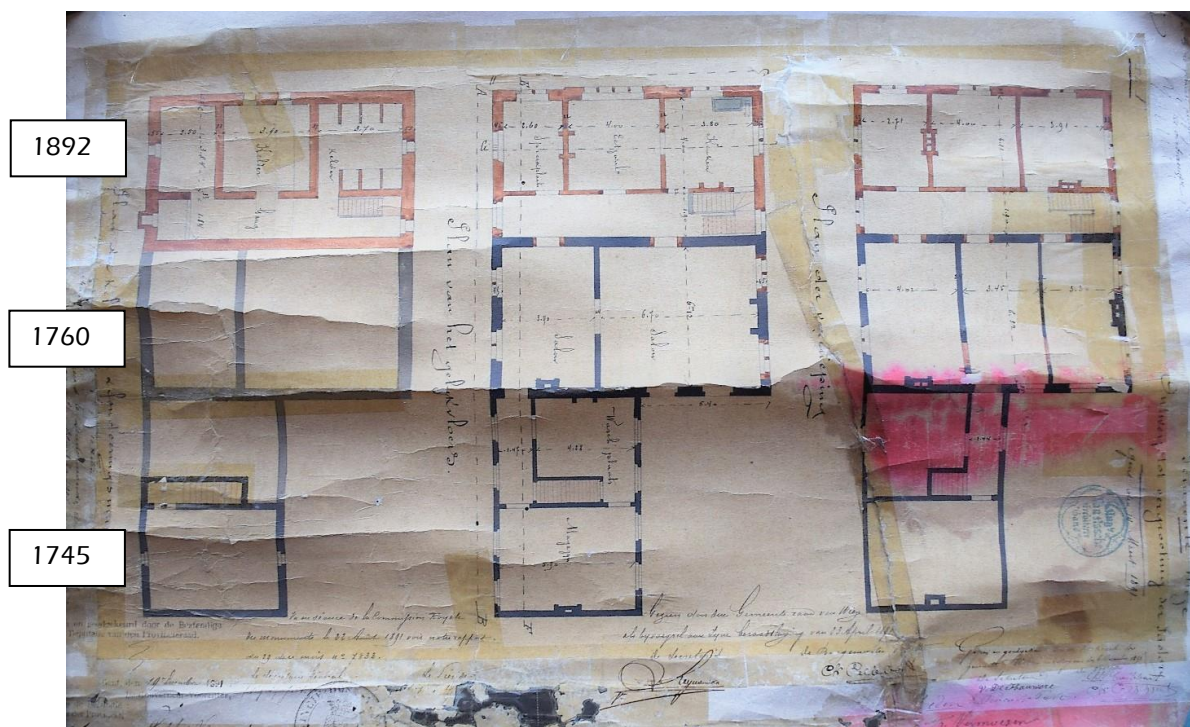
¹² RAG, PAR 399 nr. 40 Akkoord tussen de pastoor en de buren omtrent de scheidingslijn in 1882

Er bleef een rekening uit 1887 van Frans Coessens, hovenier uit Wieze, bewaard voor de gedeeltelijke aanplanting en levering van planten aan de haag van de pastorie van Wieze.¹³ Het ging om een totaal van 7 planten.

2.3.2 Verbouwingen onder leiding van August Van Assche

In 1891 werden plannen en een bestek opgemaakt door architect August Van Assche (1826-1907) om de pastorie te verbouwen en vergroten.¹⁴ Het bestek en de plannen dateren van 28 maart 1891.

De werken werden in april 1892 toegewezen aan aannemer Emile van Houwe uit Schoonaarde voor 11569 fr.¹⁵ Een andere bron vermeldt echter dat de werken zouden uitgevoerd zijn door aannemer L. Presiaux uit Lede.¹⁶

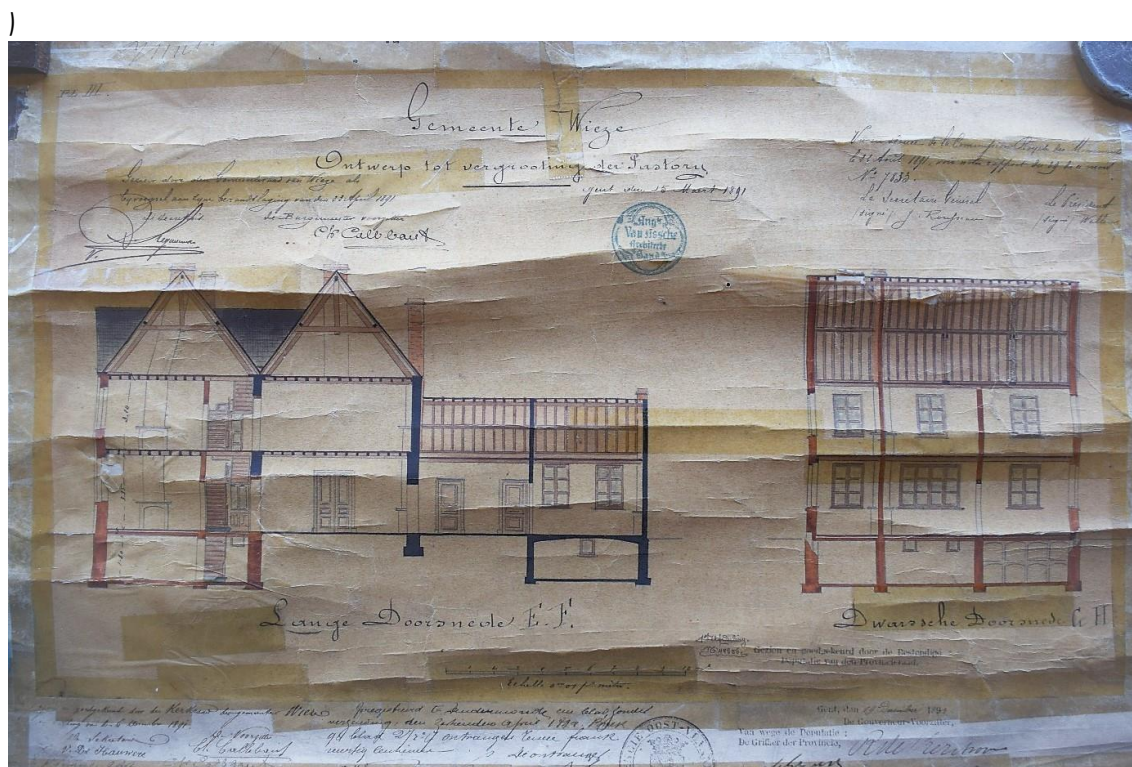
Figuur 11: Grondplan uit 1891 door August Van Assche met de uitbreidingen bovenaan in rood ingekleurd (RAG, PAR 399, nr. 41)

¹³ RAG, PAR 399 nr. 45 Rekeningen 1887 en 1897

¹⁴ RAG, PAR 399 nr. 41 Plannen betreffende de vergroting van de pastorie door August Van Assche (Gent), 1891-1897. Het gevelplan bleef niet bewaard.

¹⁵ RAG, PAR 399 nr. 43 Verslag van de aanbesteding (1892)

¹⁶ RAG, PV 14 Afd. 1 nr. 3348/3

Figuur 12: Plan met doorsneden uit 1891 door August Van Assche (RAG, PAR 399, nr. 41)

Bij de verbouwingswerken bleef het volume uit 1745 behouden, het volume uit 1760 werd licht aangepast en uitgebreid met een nieuw volume. Het volume uit 1745 werd ingericht als wasplaats en magazijn en in het volume uit 1760 werden twee salons ingericht. De scheidingsmuur in het eerste salon aan de straatzijde, die nog te zien was op het 18de-eeuwse plan, is niet meer te zien op het plan van Van Assche.

De 19de-eeuwse uitbreiding omvatte een centrale gang, die het gebouw een dubbelhuisopstand verleende, een spreekplaats, een eetplaats en een keuken. Op de bovenverdieping werden verschillende kamers ingericht. Het nieuwe volume werd eveneens voorzien van een kelderverdieping. De vensteropeningen in de zijgevel van het volume uit 1760 werden verbouwd tot deuropeningen (zowel op de gelijkvloerse, als op de eerste verdieping). Op de eerste verdieping werd de deuropening tussen het volume uit 1745 en het volume uit 1760 dichtgemetseld, alsook de deuropeningen tussen de verschillende ruimtes in het volume uit 1760.

Het bestek en lastenkohier van de uit te voeren werken bleef bewaard.¹⁷ De informatie hieruit ontleend werd aangevuld met een onderzoek in situ, waardoor een goed beeld gevormd kan worden van de verbouwingswerken uit deze periode.

Alvorens met de eigenlijke bouw- en verbouwingswerken te starten, werd een werkschuur gebouwd op de site en werden houten stellingen geplaatst. Er werden tevens afbraakwerken uitgevoerd. De oude bouwmaterialen afkomstig van de afbraak bleven eigendom van het gemeentebestuur. De nieuwe kelder werd uitgegraven.

Het gevelmetselwerk van het nieuwbouwvolume werd uitgevoerd in Rupelmondse baksteen met gesneden voegen met witte cementmortel (i.t.t. de geplande kalkmortel). Er waren aanvankelijk rode en gele bakstenen gemetseld in kruisverband met dunne voegen voorzien,

¹⁷ RAG, PV 14 Afd. 1 nr. 3348/3 en RAG, PAR 399 nr. 42 Lastenkohier betreffende de vergroting van de pastorie door August Van Assche (Gent), 1891-1897

maar het metselwerk bestaat enkel uit rode bakstenen. De banden (speklagen) en vensteromlijstingen (stijlen en lintelen) werden uitgevoerd in Gobertange witsteen. Het volume uit 1760 werd in 1892 voorzien van een nieuwe voorgevel in hetzelfde metselwerk. De witsellagen van het oude deel uit 1745 werden verwijderd en het geheel werd hervoegd met gesneden voegen met witte cementmortel. Voor de funderingen en kelderverdieping werd Boomse baksteen van 22 x 11 cm gebruikt.

Alle vensteropeningen in de pastorie, zowel de bestaande, als de nieuwe uit 1892, werden ingevuld met 19de-eeuws schrijnwerk in rood rigahout. Het 19de-eeuwse schrijnwerk bleef enkel in het volume uit 1745 gedeeltelijk bewaard: in de voorgevel en één maal in de achtergevel. In de voorgevel van de 18de-eeuwse volumes werden de 18de-eeuwse binnenluiken gerecupereerd. Deze luiken bleven deels bewaard. De vensteropeningen in de achtergevel, getekend op het plan van Van Assche, werden niet uitgevoerd. Het betreft houten ramen bestaande uit een vast bovenlicht en twee opendraaiende raamvleugels die opgehangen zijn met scharnieren en voorzien zijn van een spanjoletsluiting. De ramen zijn ingevuld met half wit glas.

Figuur 13: Zijgevel van het nieuwbouwvolume uit 1892

De dakconstructie en roosteringen van de vloeren werden opgebouwd uit dennenhout (rood riga), net zoals het schaliebed en de latten. Het dak werd belegd met blauwe dakschaliën van Herbeumont: Vlaams model van 0.40 x 0.30 m en 5 mm dik en gelakte vorsten uit gebakken aarde. Voor de goten werden zinken buizen van 10 cm diameter afkomstig van Nouvelle of Vieille Montagne.

Het interieur van de nieuwbouw werd eveneens afgewerkt. Er werden verschillende cementtegelvloeren in verschillende kleuren toegepast: keuken, gang, eetzaal en spreekplaats. De vloertegels werden gelegd op een aarden laag van 5 cm en een cementlaag van 2 cm. De tegels werden dun gevoegd met cementmortel. Op de bovenverdiepingen werden plankenvloeren en plinten in rood noords dennenhout geplaatst.

Het interieur van het nieuwe volume werd bepleisterd in drie lagen: twee grauwe/bruine lagen en een witte toplaag. De muren werden afgeveegd met een borstel en voorzien van een eerste

laag van 1 cm dik. De tweede laag werd na het drogen gepolierd alvorens de toplaag aan te brengen. De bepleistering van het plafond werd aangebracht op dennenhouten latwerk. De mortel werd samengesteld uit twee delen verdunde kalk en één deel zavel, met bijvoeging van grijs koehaar. De witte mortel voor de laatste laag (toplaag) werd samengesteld uit verdunde Naamse kalk met bijvoeging van 15 kg wit koehaar per m³.

Figuur 14: 19de-eeuwse cementtegelvloer in de gang op de gelijkvloerse verdieping

De binnendeuren in het volume van 1892 werden ook vervaardigd in rood rigahout: zes op de gelijkvloerse verdieping en zes op de eerste verdieping, twee op de zolderverdieping en drie op de kelderverdieping. Het betreft houten paneeldeuren die in het deurkader zijn opgehangen met briketscharnieren, heden voorzien zijn van recente, 20ste-eeuwse deurkrukken.

De deuropeningen zijn voorzien van een geprofileerde deuromlijsting. In de 18de-eeuwse delen werden in deze periode de bestaande deuren niet vervangen.¹⁸ De trap werd vervaardigd in olm met een bloktrede in blauwe hardsteen.

In januari 1894 waren de werken al ruim een jaar voltrokken.¹⁹ Er bleef een foto van de kerk en de pastorie uit 1895 bewaard, kort na de voltooiing van de bouwwerken aan de pastorie.

¹⁸ De huidige deuren in de 18de-eeuwse volumes zijn allemaal recente deuren, met uitzondering van de 19de-eeuwse deuren naar de gang van het 19de-eeuws volume en de begin 19de-eeuwse deur in de deuropening tussen de twee salons in het volume van 1760.

¹⁹ RAG, PAR 399 nr. 44 Verslag van de gemeenteraad en brief van de aannemer

Figuur 15: Zicht op de kerk en pastorie in 1895 (KIK clichénummer A004886)

Uit een rekening met meerwerken uit ca. 1897 blijkt dat bouwmaterialen werden aangekocht voor het bouwen van een sanitair blok achteraan de pastorie. Het sanitair blok omvat twee mannen- en twee vrouwentoiletten.²⁰

Figuur 16: Achtergevel van de pastorie met sanitair blok

In 1897 werd de houten schouwbekleding van de haarden in het eind 19de-eeuwse volume vervangen door een schouwmantel in gepolijste hardsteen. Daarnaast is tevens een haard in rozerood marmer bekleed in dit 19de-eeuws volume, hoewel hierover geen archiefmateriaal werd aangetroffen.

²⁰ RAG, PAR 399 nr. 45 Rekeningen 1887 en 1897

Figuur 17: Schouwmantel in gepolijste blauwe hardsteen

Figuur 18: Schouwmantel in rozerood marmer

In 1899 werd een bakstenen omheiningsmuur opgericht ter vervanging van de haag rondom het perceel.²¹ Deze muur bleef enkel bewaard achteraan het perceel.

Diverse postkaarten uit de late 19de en het begin van de 20ste eeuw geven een beeld van de pastorie. Hierop zijn ook de omheiningsmuur en serre te herkennen.

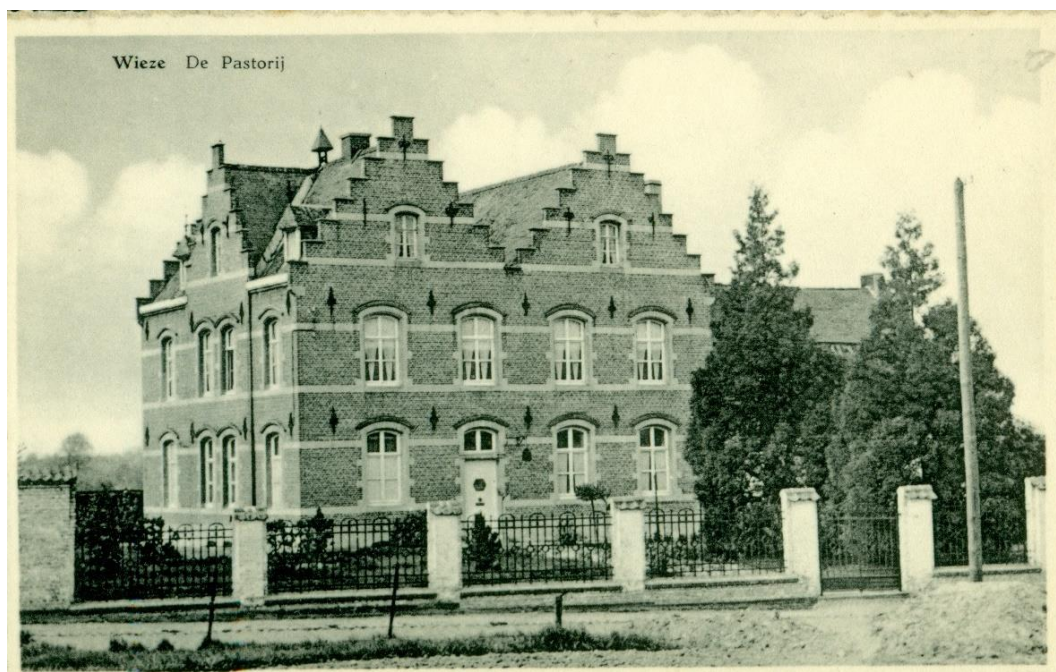
²¹ R.BOSMAN, H. HEYVAERT, o.c., p. 322

Figuur 19: De Sint-Salvatorkerk en pastorie met omheiningsmuur (Heemkundige Kring Wieze)

Figuur 20: De Sint-Salvatorkerk en pastorie met omheiningsmuur (Heemkundige Kring Wieze)

Figuur 21: De pastorie met omheiningmuur (Heemkundige Kring Wieze)

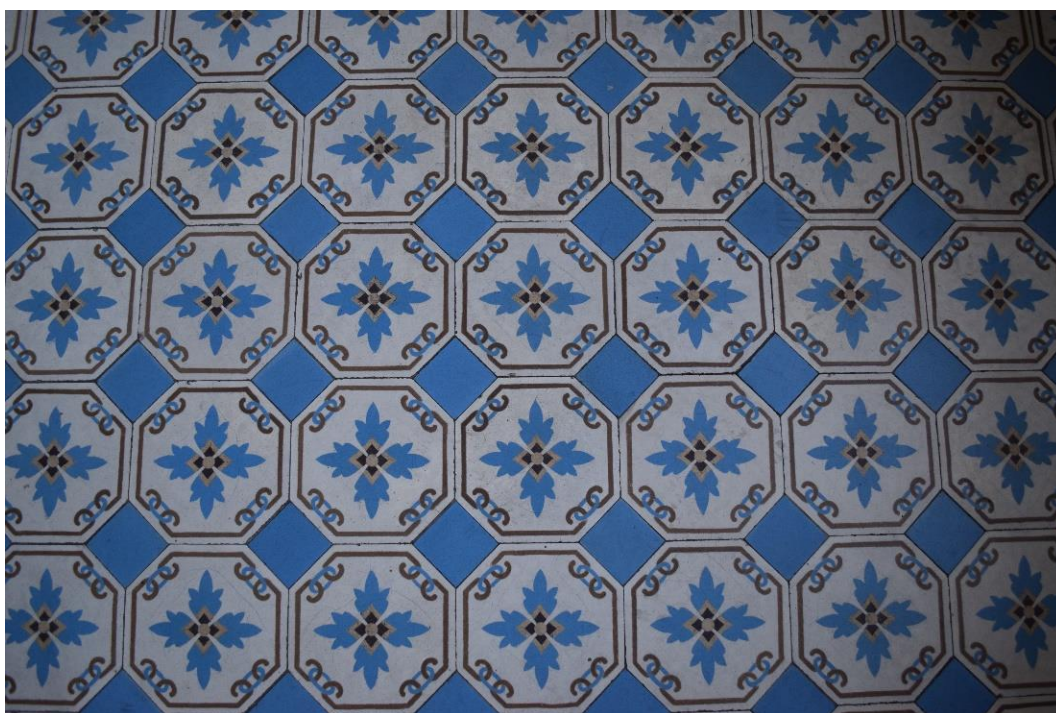
Figuur 22: De pastorie (Heemkundige Kring Wieze)

2.4 Twintigste eeuw

In het tweede kwart van de 20ste eeuw werden de salons in het volume van 1760 voorzien van een nieuwe tegelvloer en een lambrisering in eternitpanelen.

Figuur 23: Groot salon, huidig uitzicht

Figuur 24: Detail van de huidige tegelvloer in het klein salon (volume 1760)

In 1940 werd een deel van de omheiningsmuur aan de voorzijde/straatzijde vervangen door metalen hekwerk tussen bakstenen pijlers.²²

Figuur 25: De pastorie in de 20ste eeuw (Postkaart via Delcampe)

Figuur 26: De pastorie in 1945: de vensteropening in de achtergevel was reeds verbouwd tot deuropening (KIK clichénummer B09037)

²² R.BOSMAN, H. HEYVAERT, o.c., p. 322

In 1966 werd de pastorie onder leiding van architect François Dubois gerestaureerd.²³ Het dak van de pastorie werd hierbij belegd met eternitleien. De zoldervloer werd uitgevlakt met houtvezelplaten. De hemelwaterafvoerbuizen werden vernieuwd. Enkele muren werden afgekappt en herbezet.

In de keuken werd een nieuwe pompbak met kasten geplaatst. In het volume van 1892 werd een nieuwe schouw gemetseld in de zuidoostelijke kamer (nu vergaderlokaal van de kerkfabriek). Misschien zijn de ingebouwde kasten links en rechts van deze schouw restanten van in 1892 gebouwde bergruimtes.

In een bijgebouw werd de zijgevel herbouwd en het plafond bezet. Dit werd uitgevoerd door aannemer Van Hoeymissen uit Buggenhout.

Figuur 27: Schouw uit 1966

In 1979 werd een centrale verwarmingsinstallatie geplaatst in de pastorie²⁴, samen met vernieuwde sanitaire voorzieningen.²⁵

In 1981 werd een plan getekend door architect François Dubois uit Lebbeke om de voortuinmuur te herbouwen en een nieuwe garage te bouwen.²⁶ De idee om de tuinmuur te herbouwen en eventueel te verplaatsen werd reeds in 1978 geopperd en werd uitgevoerd in 1982 door de herscholing RVA Dendermonde. Hierbij werd het 19de-eeuwse deel van de omheiningsmuur achteraan het perceel behouden, en het deel aan de voorgevel herbouwd met recuperatie van het hekwerk.

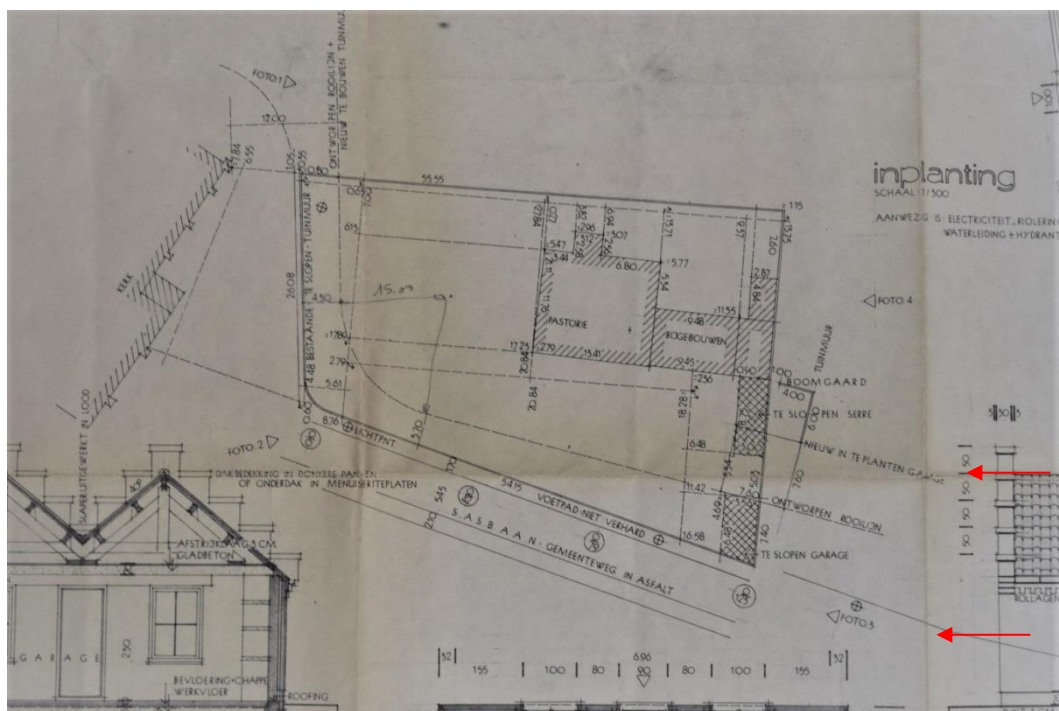
De bestaande serre en garage werden gesloopt om de nieuwe garage te bouwen. Gelijktijdig werd de openbare weg ter hoogte van de Sasbaan verbreed.

²³ *De pastorie van Wieze krijgt een restauratiebeurt*, in: *De Voorpost: het weekblad voor Dendermonde en omliggende*, jg. 20, nr. 32, 13 augustus 1966. H. HEYVAERT, o.c., p. 12

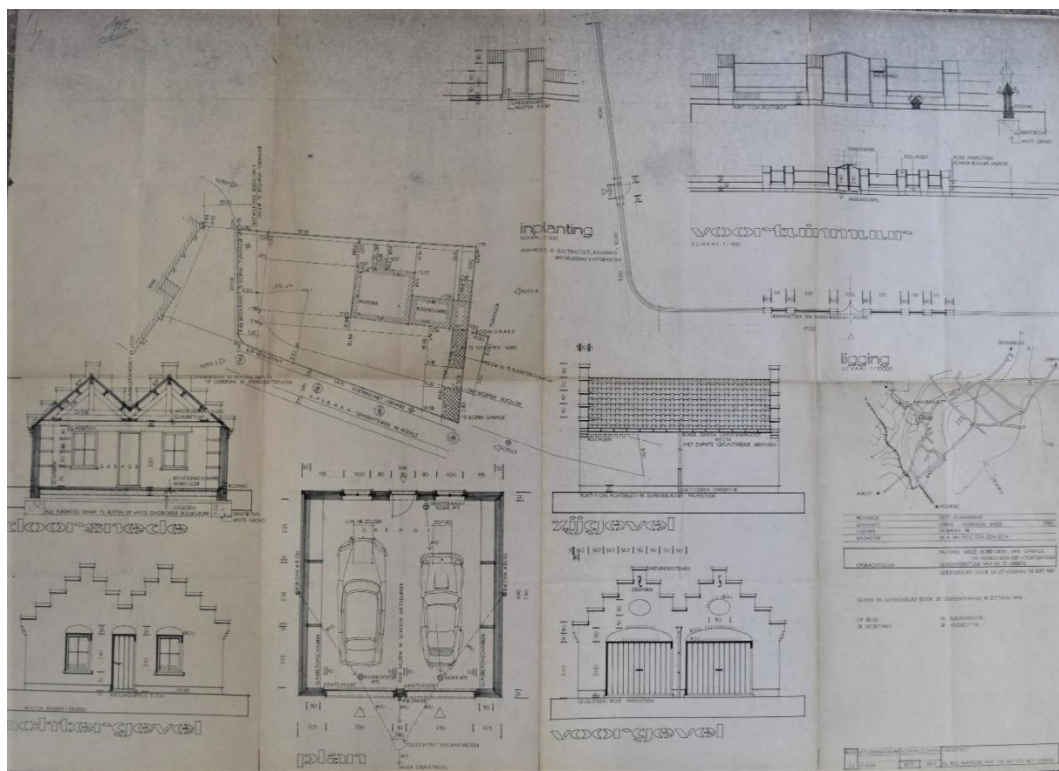
²⁴ RAG, PAR 399 nr. 48 Stukken betreffende de vernieuwing van de stookketel en het onderhoud ervan 1983 en later

²⁵ H. HEYVAERT, o.c., p. 12

²⁶ RAG, PAR 399 nr. 47 Stukken betreffende de bouw van een garage (1978-1981)

Figuur 28: Inplantingsplan (1981) de te slopen serre en garage (RAG, PAR 399 nr. 47)

Figuur 29: Gevel- en grondplan (1981) van de nieuwe garage (RAG, PAR 399 nr. 47)

Figuur 30: De omheiningsmuur en garages uit 1981

Nog in 1981 werden diverse werken uitgevoerd onder leiding van architect François Dubois. De bestaande aalput werd gedempt en vervangen door een septische put. De kelder onder het volume van 1745 werd gedempt met Scheldezand. De deuropening van de kelderverdieping werd dichtgemetseld en de bestaande traptreden werden uitgebroken. Er werd een nieuwe trap geplaatst en de bestaande trapopening werd uitgewerkt als koele berging. Dit werd uitgevoerd door bouwbedrijf De Meersman-De Ruyscher uit Lebbeke.

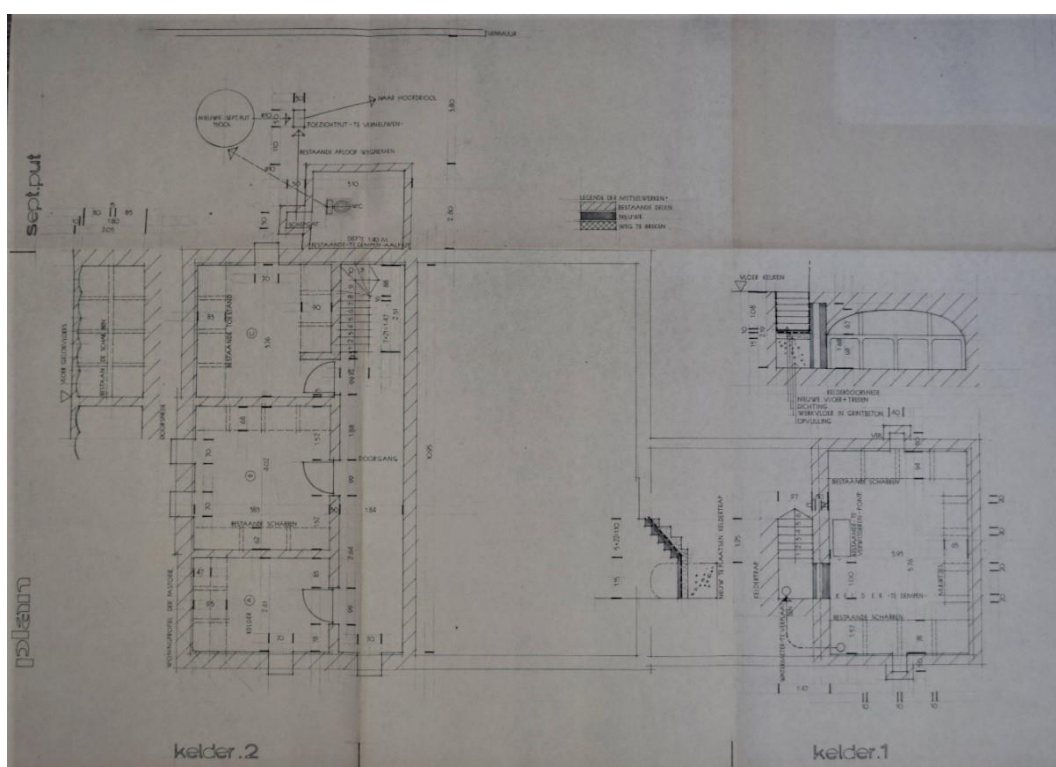
Figuur 31: Verbouwde kelder onder volume van 1745

De kelder onder het volume van 1892 werd verbouwd en waterdicht gemaakt met een waterwerende cementbezetting. De houten trap en vloeren werden uitgebroken en de plafonds werden gereinigd. Er werd een nieuwe gewapende betonvloer geplaatst van 5 cm dik met schepputjes van 50 x 50 x 50 cm. De drie kelderruimtes werden voorzien van een nieuwe

tegelvloer met beige tegels van 20 x 20 cm. De nieuwe betonnen trap van de 10 treden werd eveneens betegeld.

Figuur 32: De keldertrap van kelder 2

Figuur 33: Grondplan n.a.v. verbouwingswerken in de kelderverdieping (RAG, PAR 399 nr. 47)

In de periode 1981-1982 werd het houten buitenschrijnwerk van de pastorie vervangen.²⁷ Uit het onderzoek in situ is gebleken dat niet alle schrijnwerk vervangen werd. In grote lijnen

²⁷ RAG, PAR 399 nr. 47 Stukken betreffende de bouw van een garage (1978-1981). Het bestek bleef bewaard, met beschrijving van de werken en overzicht van de verschillende raamtipes.

kunnen we stellen dat het 19de-eeuws schrijnwerk behouden bleef in het volume uit 1745, daar waar het schrijnwerk in het volume van 1760 en 1892 vervangen werd.

Het nieuwe schrijnwerk werd uitgevoerd in Afzelia Doussie of Meranti Tym en werd geschilderd met een bescherm laag in de tint red wood.

Het Agentschap Monumenten en Landschappen (vandaag Onroerend Erfgoed) gaf het advies om de ramen in het donkergroen te schilderen.²⁸ Dit advies werd later gewijzigd en de ramen werden witgeschilderd. De raamkasten werden vervangen en uitgevoerd in Sipo-hout. Dit werd uitgevoerd door Petrus Van der Stappen uit Lebbeke onder leiding van architect François Dubois.

Figuur 34: Schrijnwerk uit de jaren '80: interieurzijde

Figuur 35: Het schrijnwerk uit de jaren '80: exterieurzijde

²⁸ AOEOVL., beheersdossier pastorie Wieze.

In november 1989 werd de zuidwestgevel van de pastorie hervoeegd en behandeld met een kleurloos, vochtwerend product.²⁹

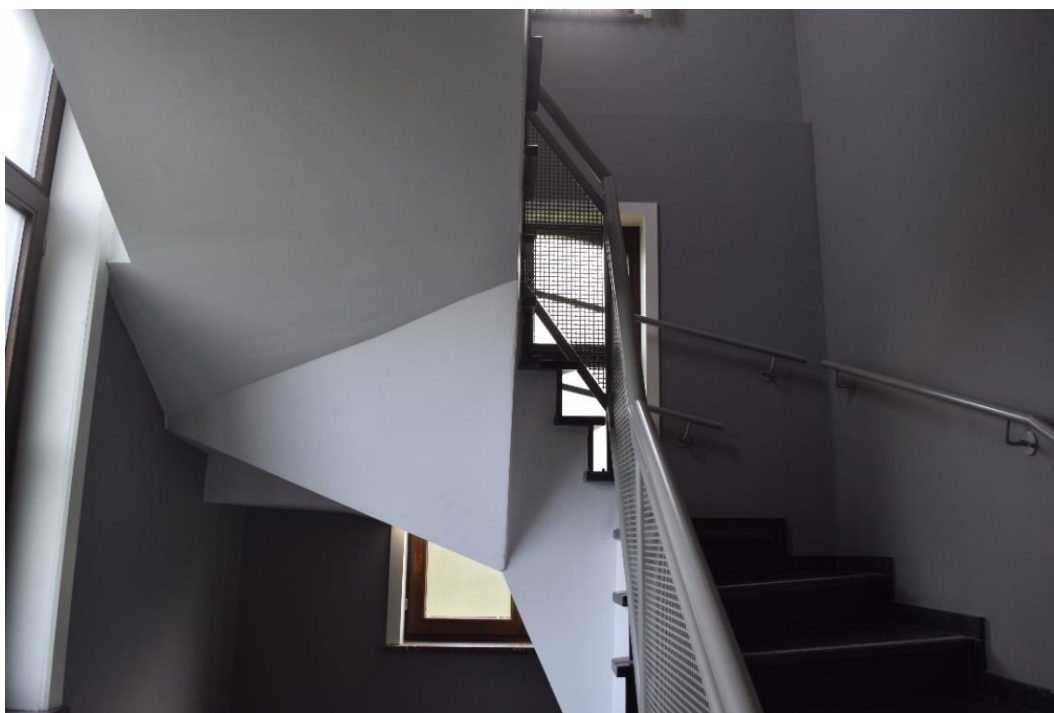
Na het overlijden van pastoor Paelinck in 1995 stond de pastorie leeg en verkeerde het gebouw in slechte staat.³⁰ Er waren dringende herstellingswerken noodzakelijk: het herstellen van het dak na het vaststellen van diverse lekkages, en het behandelen van de gezandstraalde en hervoeegde gevel met siliconenconcentraat.

Er is eveneens sprake van het terugplaatsen van de bronzen klok, die bij reinigingswerken aan de dakgoten in de jaren '80 teruggevonden werd. De herstellingswerken zouden in oktober 1996 uitgevoerd zijn. De klok die hersteld zou worden, ging echter verloren.

In 2008-2009 werden een aantal werken uitgevoerd aan de pastorie naar aanleiding van de inrichting van de tekenacademie in het gebouw.³¹ De plannen werden opgemaakt door de dienst grondgebiedzaken van Lebbeke, in samenwerking met ingenieur-architect Wouter Van Den Broeck (Kosmos ingenieurs en architecten uit Buggenhout).

Het pand werd voorzien van een nieuwe evacuatietrapp in de bestaande badkamer van het gebouw. Het gebouw werd voorzien van een branddetectiesysteem met alarm en noodverlichting en signalisatie.

De bestaande 19de-eeuwse trap werd aangepast en veiliger gemaakt en er werden tevens enkele branddeuren en vluchtdeuren geplaatst. De binnendeuren in de gang van het volume van 1892 bleven behouden, maar werden grijs geschilderd en voorzien van nieuwe deurkrukken. De stucwerkplafonds op de eerste verdieping werden gerestaureerd. De gang op de gelijkvloerse en eerste verdieping werd herschilderd en de linoleum op de plankenvloer van de eerste verdieping werd verwijderd.

Figuur 36: De evacuatietrapp uit 2008-2009

²⁹ H. HEYVAERT, o.c., p. 12

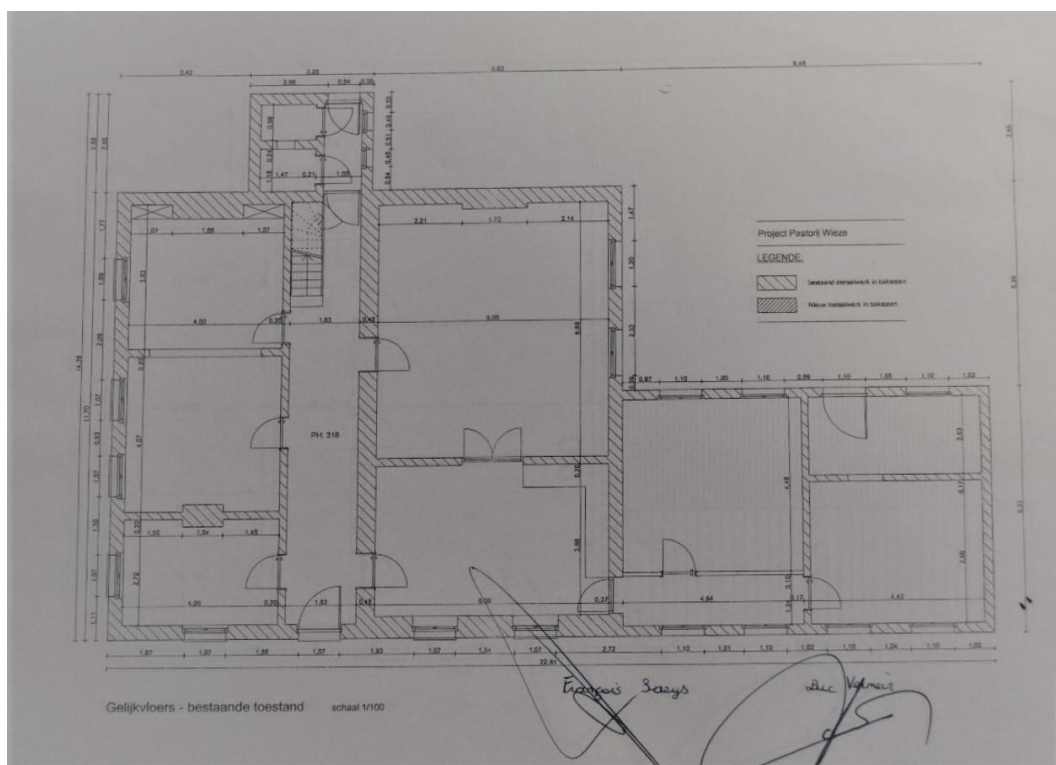
³⁰ RAG, PAR 399 nr. 49 Stukken betreffende herstellingen 1992-1996

³¹ AOEOVL., beheersdossier pastorie Wieze.

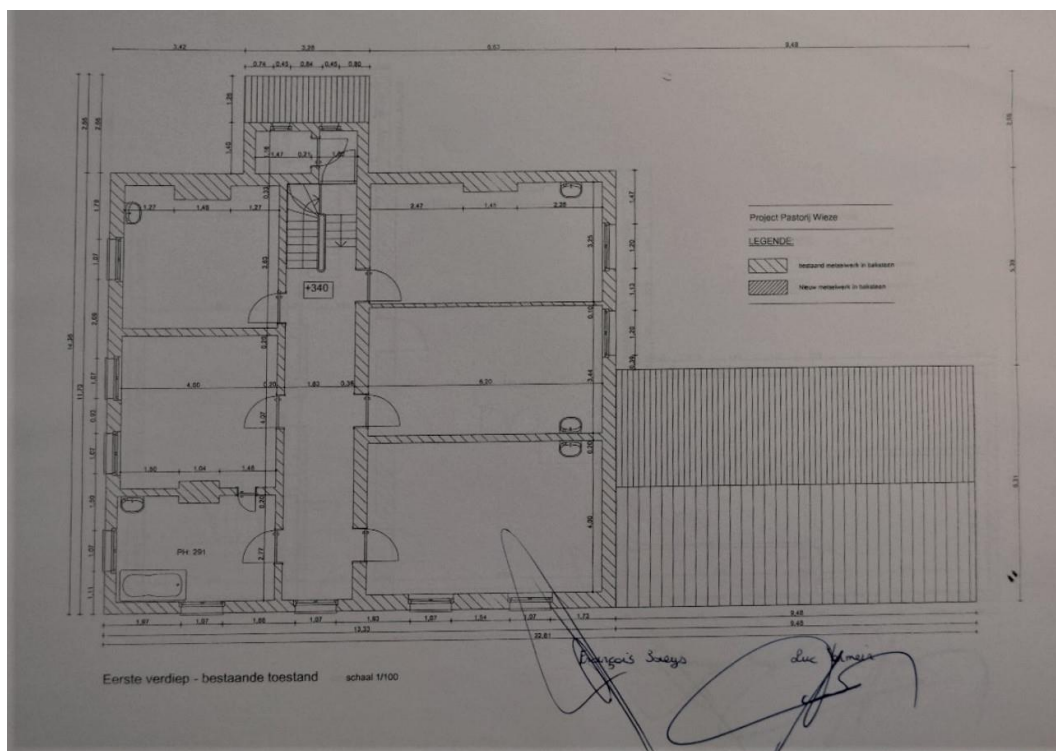

Figuur 37 (links): De gang van de eerste verdieping, herschilderd en met opnieuw blootgelegde plankenvloer

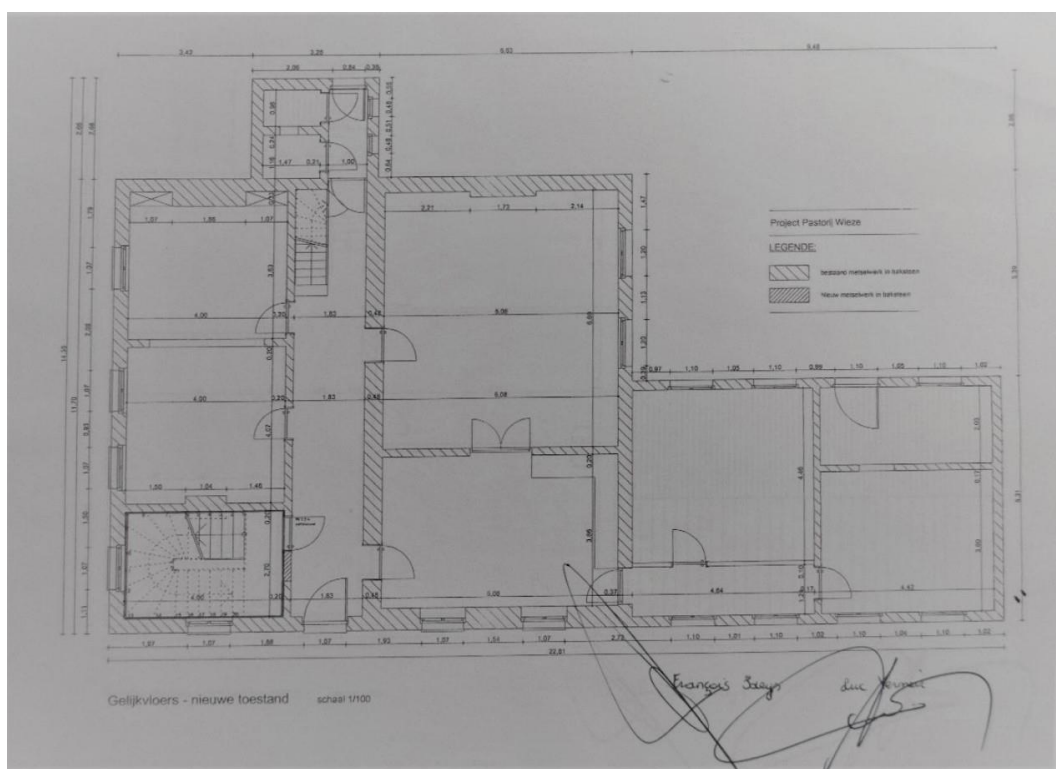
Figuur 38 (rechts): De gang van de gelijkvloerse verdieping, herschilderd

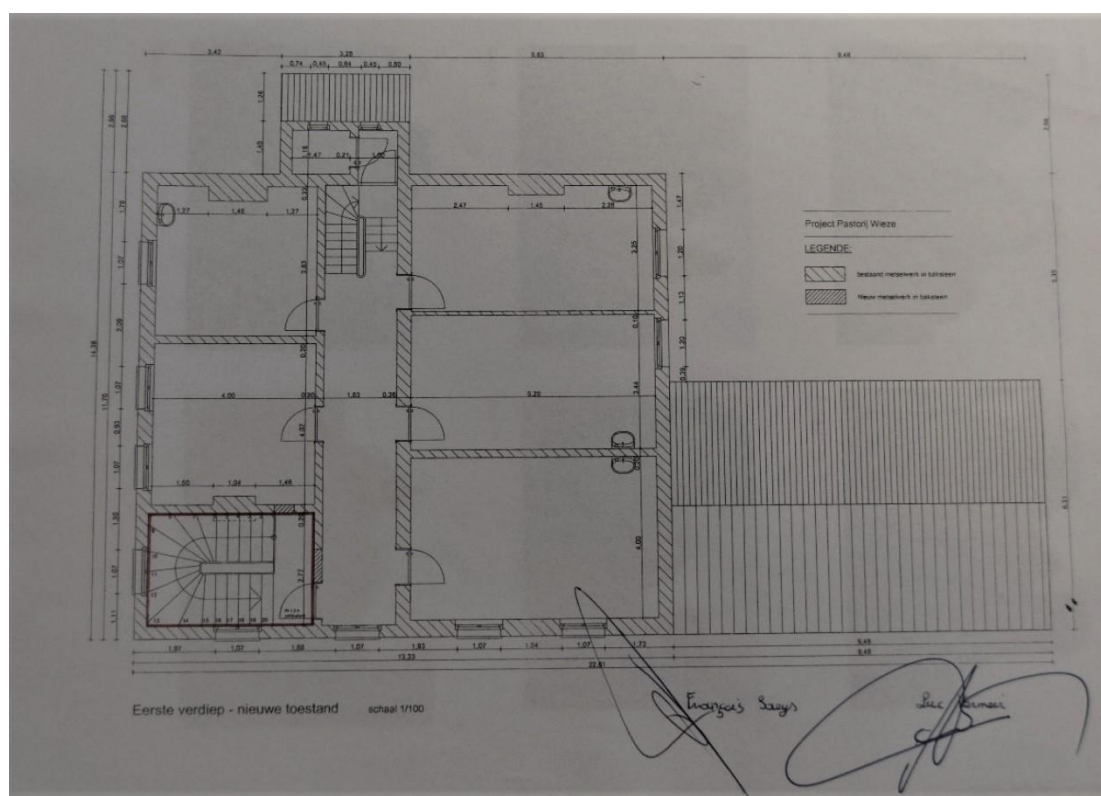
Figuur 39: Gelijkvloerse verdieping bestaande toestand (AOEOVL., beheersdossier pastorie Wieze)

Figuur 40: Eerste verdiep bestaande toestand (AOEOVL., beheersdossier pastorie Wieze)

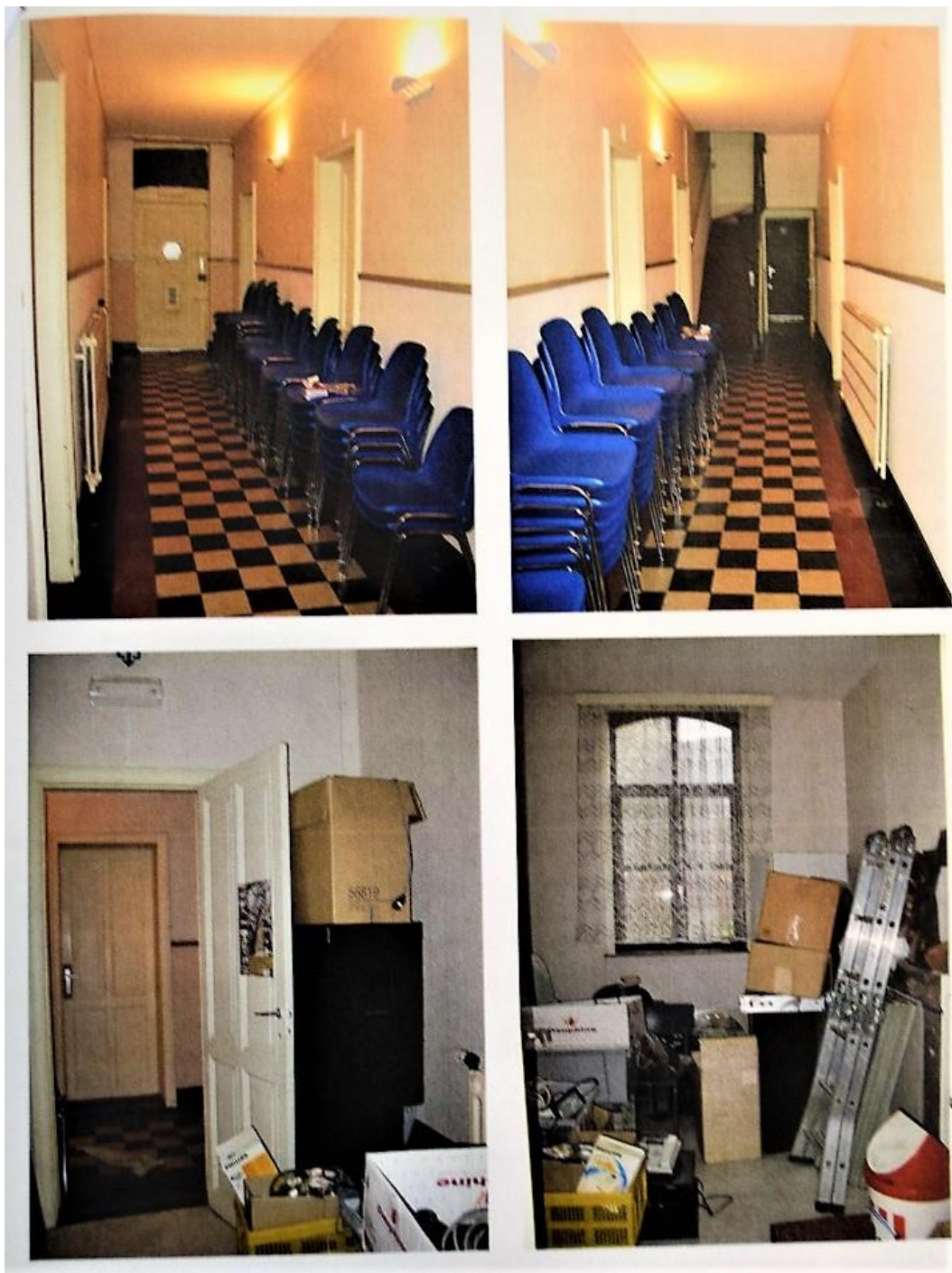
Figuur 41: Gelijkvloerse verdiep nieuwe toestand (AOEOVL., beheersdossier pastorie Wieze)

Figuur 42: Eerste verdieping nieuwe toestand (AOEOvl., beheersdossier pastorie Wieze)

Figuur 43: Bestaande toestand in 2008, voor het plaatsen van een evacuatielap (AOEOVL., beheersdossier pastorie Wieze)

Figuur 44: Bestaande toestand in 2008, voor het plaatsen van een evacuatietrapp (AOEOvl., beheersdossier pastorie Wieze)

In 2013 werden de plannen opgevat om het dak te isoleren en te vernieuwen.³² Deze werken werden nog niet uitgevoerd, maar worden gepland na goedkeuring van voorliggend beheersplan.

³² AOEOvl., beheersdossier pastorie Wieze.

3 INVENTARIS VAN DE ERFGOEDELEMENTEN³³

3.1 Extérieur

Figuur 45: Voorgevels met aanduiding van chronologie

De pastorie van Wieze is een rechthoekig dubbelhuis, opmerkelijk door zijn trapgevels en bedaking bestaand uit twee parallelle leien zadeldaken. Rechts van het dubbelhuis een aanbouw met mansardedak uit de eerste helft van de achttiende eeuw (1745), tevens het oudste gedeelte van het pand. Het schrijnwerk in de twee recentste bouwdelen werd inmiddels in de late twintigste eeuw vervangen naar historisch model. Het volume uit 1745 behoudt tot nu nog het negentiende-eeuws schrijnwerk.

De gevel van het dubbelhuis bestaat uit bakstenen metselwerk met twee rijen versierde ankers, aangevuld met elementen uit Gobertangesteent in de vorm van horizontale banden, omlijstingen met hoekstenen en gebogen druiplijst rondom de muuropeningen.

De voordeur heeft een wisseldorpel en een gedeeld bovenlicht (naar kopie van het gedeelte uit 1745).

De voorgevel bestaat uit drie bouwlagen en vier traveeën. De derde bouwlaag heeft twee traveeën in de vorm van kleine vensters onder dak.

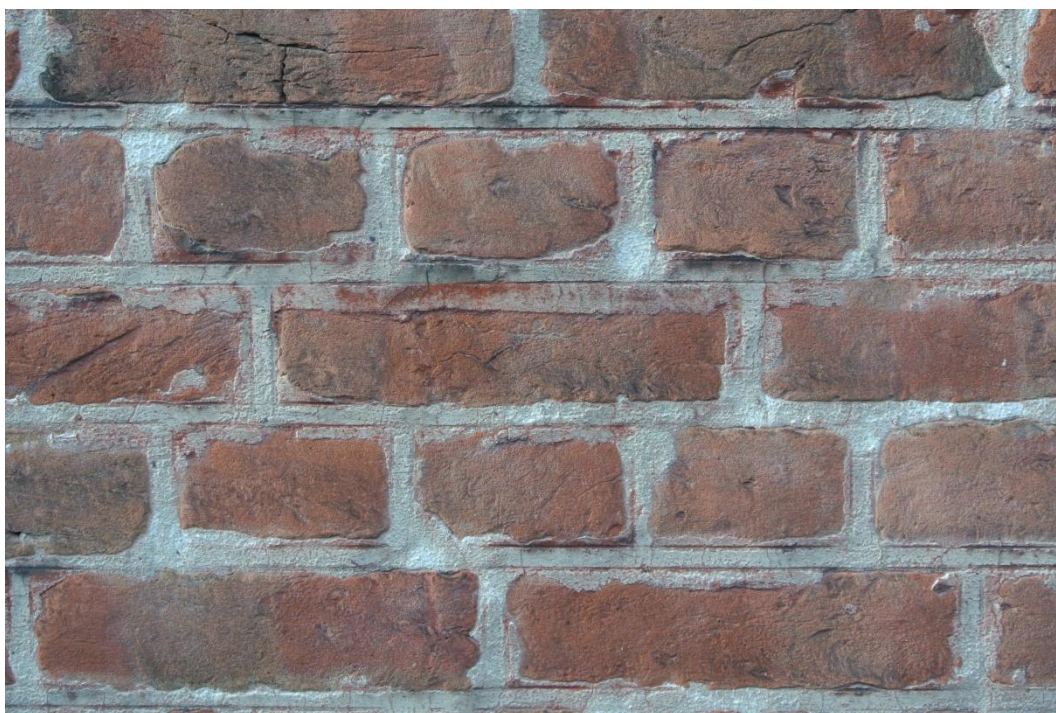
Zijgevel met vier traveeën, twee middelste traveeën gekoppeld in een uitspringend risaliet uitlopen in een trapgeveltop met zoldervenster.

³³ Aanvullend op observaties en foto's gemaakt tijdens plaatsbezoeken door de ontwerper, werd informatie ontleend uit de Inventaris Onroerend Erfgoed voor dit hoofdstuk, te consulteren via: Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Pastorie <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/47867>

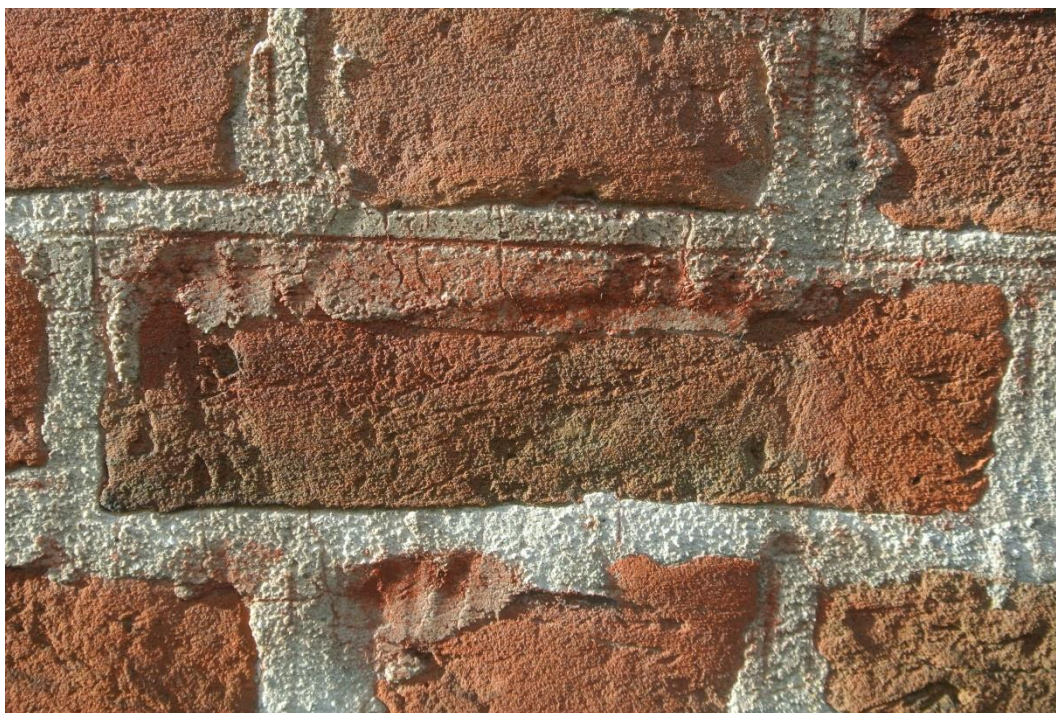

Figuur 46: Zijgevel

Het historisch uitzicht van het gevelparement was veel strakker dan vandaag het geval is. Dit kan afgeleid worden uit sporen van oorspronkelijk geverfde voegen, overal op de gevel merkbaar.

Figuur 47: Sporen van geverfde voegen

Figuur 48: Detail met sporen van geverfde voegen

De achtergevel van het nieuwste gedeelte (uiterst zuidelijk punt) is afgewerkt met twee later toegevoegde volumes onder lessenaarsdaken van verschillende niveaus.

De achtergevel van het bouwdeel uit 1760 is bekleed met cementbepleistering met siervoegen, vermoedelijk gebeurde dit op het einde van de negentiende eeuw. De zijgevel aan deze zijde heeft vier vensteropeningen: twee bouwlagen met telkens twee traveeën. Dit schrijnwerk is oorspronkelijk laatnegentiende-eeuws. De achtergevel is blind met enkele gevelankers.

Figuur 49: Bouwdeel uit 1760 met cementbepleistering

Figuur 50: Oudste bouwdeel uit 1745 met mansardedak

Het oudere gedeelte onder mansardedak telt één bouwlaag met vier traveeën en twee dakkapellen. Het dak is bedekt met leien. Ook hier werden de gevelopeningen afgewerkt met een zandstenen omlijsting, hier met geprofileerde waterlijst. De oorspronkelijke deur heeft een zandstenen wisseldorpel en verdeeld bovenlicht.

Rechts van dit bouwdeel is nog een kleine aanbouw met berging onder lessenaarsdak bedekt met dakpannen, waarin de bakoven zit ingebouwd.

De achtergevel van dit volume bestaat tevens uit vier traveeën waarvan één vensteropening werd opengewerkt tot deurtravee. Hier werden geen dakkapellen ingewerkt.

Figuur 51: Achtergevel van het bouwdeel uit 1745

De pastorietaan is omringd door een bakstenen tuinmuur, die aan de voorgevel werd geopend met ijzeren hekwerk tussen bakstenen pijlers (jaren 1940).

Figuur 52: Bakstenen tuinmuur met ijzeren hekwerk, gezien vanaf het perceel

3.2 Interieur

De beschrijving van de erfgoedelementen in het interieur wordt hieronder onderverdeeld over de drie bouwvolumes. Deze volumes bezitten, gezien hun verschillende datering, zeer verschillende en verscheidene erfgoedelementen.

3.2.1 Volume uit 1745

Dit oudste gedeelte van de pastorie werd door architect Van Assche in 1892 opgevat als berging en wasplaats en heeft dus minstens sindsdien geen woonfunctie meer gehad. De toestand van dit gedeelte is dan ook slechter dan die van de andere gebouwdelen. Evenwel zijn hierdoor enkele historische overblijfselen in goede bewaring gebleven en nooit afgebroken. Historische erfgoedelementen in het gebouw van 1745 zijn de vloer opgebouwd uit rode Boomse tegels (14.3 x 14.3 cm) en de open haard met typisch achttiende-eeuwse afwerking en dichtgemetselde opening naar de bakoven achter de gevel.

De bakoven is een klein aanbouwtje op nagenoeg vierkant grondplan, dat aan bovenzijde met een koepeldak uit leem of klei is afgewerkt (isolatie van de ovenruimte). Deze afwerking laat toe om met stellige zekerheid te besluiten dat de oven op een later tijdstip ingebouwd werd in het eerder gebouwde aanbouwtje.

Figuur 53: Vloer in Boomse aardewerktegels van 14.3 x 14.3 cm

Figuur 54 (links): Haard met dichtgemetselde opening naar de bakoven

Figuur 55 (rechts): Bakoven in de aanpalende, overdekte ruimte

De deur in de voorgevel gaat vermoedelijk terug naar de vroege achttiende eeuw en bewaart tevens het oorspronkelijk deurbeslag en traliewerk in het bovenlicht.

Figuur 56 (links): Achttiende-eeuwse voordeur met deurbeslag en tralie in bovenlicht

Figuur 57 (rechts): Detail deurbeslag

Tot slot werd historisch, maar weliswaar negentiende-eeuws vensterschrijnwerk bewaard in de gevelopeningen met aan binnenzijde de mogelijk oorspronkelijke binnenluiken. Binnen in het pand werd een oud achttiende-eeuws raam in een binnenvenster bewaard.

Figuur 58 (links): Schrijnwerk met gesloten binnenluik

Figuur 59 (rechts): Eind-19de-eeuws raam interieur

Figuur 60: Achttiende-eeuws raam in binnenvenster

De eerste verdieping wordt bereikt via een oorspronkelijke houten trap. Ook op het verdiep is het schrijnwerk origineel – hier zijn enkele binnendeuren bewaard. Het volume is bedekt met een mansardedak met typische dakkap die teruggaat naar de achttiende eeuw.

Figuur 61(rechts): Houten trap

Figuur 62 (links): Achttiende-eeuwse binnendeuren en zicht op de dakkap

3.2.2 Volume uit 1760

Het bouwdeel daterend uit 1760, waarvan het exterieur werd verborgen achter een nieuwe gevel uit 1892, herbergt in het interieur nog enkele oorspronkelijke stucwerkplafonds, in de ontvangstzaal en de voorste bovenkamer met typerend decoratief lijstwerk, in de voorste benedenkamer centraal verrijkt met vierpasmotief, en in de middelste bovenkamer een centraal IHS-monogram met drie nagels en kruismotief.

Ook de keellijsten zijn, doorheen de hele pastorie, een waardevol erfgoedelement. De lambriseringen op de gelijkvloerse verdieping zijn eternitplaten en hebben geen erfgoedwaarde.

Figuur 63: 18de-eeuws stucwerkplafond in het groot salon op de gelijkvloerse verdieping met keellijst

Figuur 64: 18de-eeuws stucwerkplafond op de eerste verdieping met IHS-monogram

Figuur 65: Detail keellijst op de eerste verdieping

De zijgevel heeft origineel schrijnwerk behouden, daar waar het schrijnwerk van de andere gevels van dit bouwdeel van de pastorie in de twintigste eeuw werd vervangen. Het hang- en sluitwerk van de ramen met smeedijzeren spanjoletten is oorspronkelijk, net als het schrijnwerk.

Figuur 66 (links): Detail raam met opgebouwde spanjolet uit smeedijzer
Figuur 67 (rechts): Schouw in Belgisch blauw marmer op de gelijkvloerse verdieping

Op de gelijkvloerse verdieping werd, waarschijnlijk ten tijde van het ontwerp van August van Assche in 1892, een schouwmantel aangebracht in Belgisch blauw marmer. De vorm van de schouw, met afgeschuinde wanden, verraadt dat er in de achttiende eeuw een veel hogere schouw heeft gestaan.

Onder het zadeldak huist een originele achttiende-eeuwse dakkapconstructie met telmerken en elementen van de oorspronkelijke aankleding.

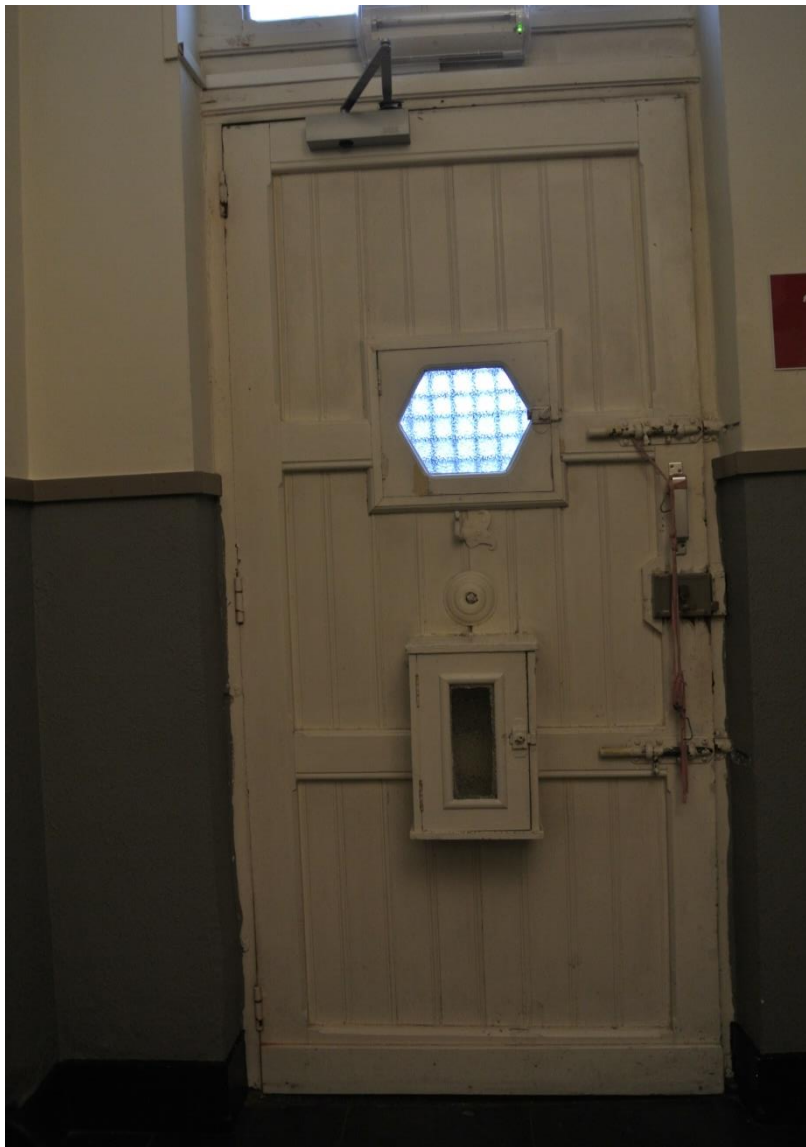
Figuur 68: 18de-eeuwse dakconstructie in het volume van 1760

Figuur 69: 18de-eeuwse dakconstructie in het volume van 1760

3.2.3 Volume uit 1892

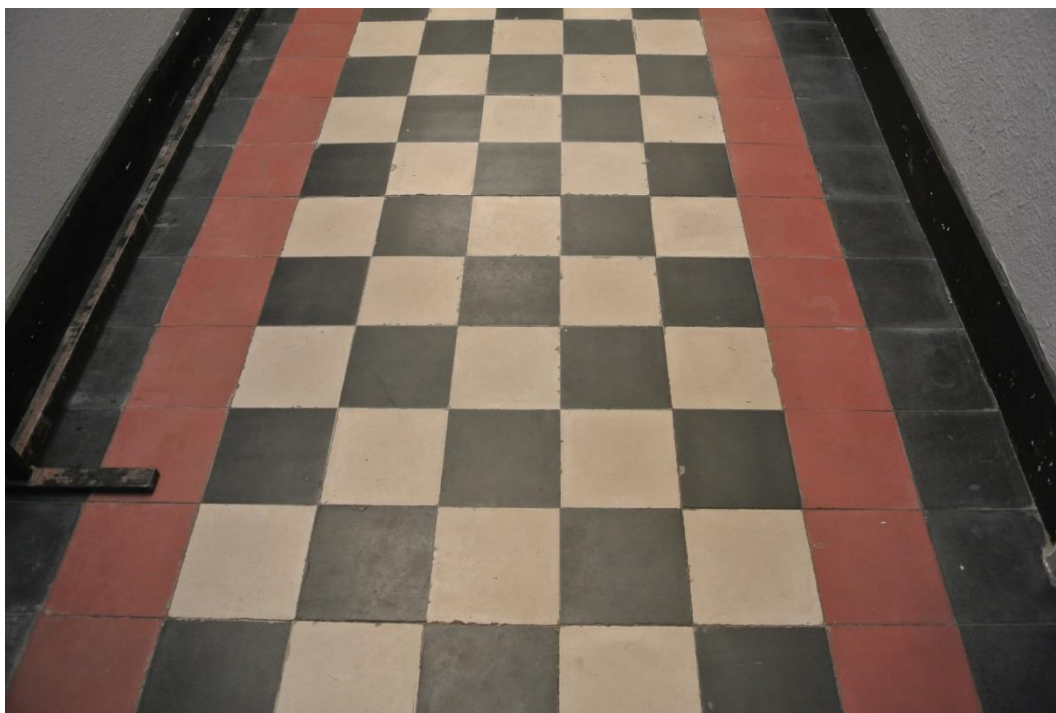
Het jongste bouwdeel van de pastorie is een totaalontwerp van Gents architect August van Assche uit 1892 die de twee oudere gedeeltes hierboven besproken integreert en consolideert. De meeste elementen uit dit laatnegentiende-eeuws ontwerp bleven bewaard. Bij het betreden van de pastorie valt de oorspronkelijke voordeur met deurbeslag, klein getralied raampje en brievenbus op.

Figuur 70: Oorspronkelijke deur naar ontwerp van August Van Assche

De voordeur geeft uit op een brede gang met vierkante vloertegels in zwart-geel dambordpatroon binnen een rode en zwarte omlopende boord.

Aan het einde van de gang is een houten trap met geprofileerde trappaal. De trap is beeldbepalend en draagt sterk bij aan de historische erfgoedwaarde van de pastorie. Boven wordt het trappenhuis afgesloten door kenmerkend hekwerk, typisch voor pastoriwoningen uit de late negentiende eeuw.

Figuur 71: Vloerafwerking in cementtegels

Figuur 72 (links): Trap op de gelijkvloerse verdieping
Figuur 73 (rechts): Trap op de eerste verdieping

Figuur 74 (links): Detail hekwerk trap, oorspronkelijk was dit voorzien van een traliedeurtje die de trap volledig afsloot (duimen uiterst links nog te zien in de omlijsting)

Figuur 75 (rechts): Detail hekwerk trap

De binnendeuren zijn oorspronkelijke deuren met houten panelen in geprofileerde deuromlijsting. Deze waren oorspronkelijk geleverd in imitatiehout, zoals af te lezen uit kleine beschadigingen in het huidige schilderwerk. Ze werden reeds zeer regelmatig overschilderd, waardoor onmogelijk met het blote oog uitgemaakt kan worden in welk type imitatiehout dit werd geschilderd. De deurkrukken werden vernieuwd.

Figuur 76: Detail beschadigd schilderwerk met eronder imitatiehoutschildering

Figuur 77 (links): Eind-19de-eeuwse paneeldeur

Figuur 78 (rechts): Eind-19de-eeuwse paneeldeur

De haarden werden afgewerkt met schouwmantels in natuursteen of hout, allen naar ontwerp van Van Assche.

Figuur 79 (links): Schouwmantel in rood marmer

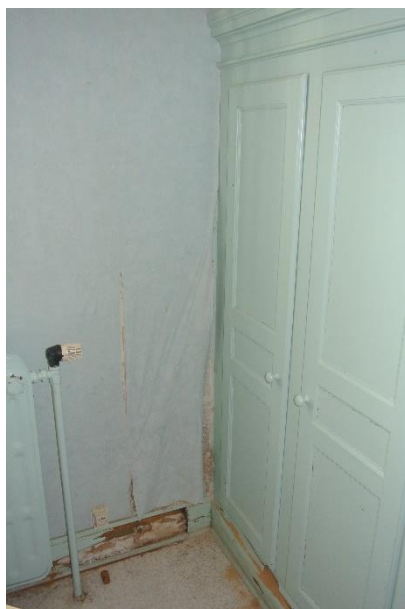
Figuur 80 (rechts): Schouwmantel in gepolijste hardsteen

Dit nieuwste gedeelte van de pastorie werd onderkelderd. In de kelder bestaat het gewelf uit gemetselde troggewelfjes op stalen liggers. Ook dit is negentiende-eeuws, naar ontwerp van Van Assche.

Figuur 81: Troggewelven op stalen liggers in de kelders

De schouw in de zuidoostelijke hoek van de uitbreiding van 1892, heden vergaderruimte van de kerkfabriek, wordt samen met de ingebouwde kasten links en rechts ervan, eveneens beschouwd als erfgoedelement; zie figuur 27. Een vochtaantasting in de linker kast en langs de plint in de oostgevel, misschien ten gevolge van een lekkende rioleringsbuis, dient te worden hersteld.

Figuur 82: vochtaantasting in de vergaderruimte van de kerkfabriek, ten oosten van de schouw

4 BESCHRIJVING VAN DE ERFGOEDWAARDEN

De pastorie van de Sint-Salvatorparochie te Wieze (Lebbeke) werd beschermd om haar historische, meer bepaald **architectuurhistorische** en **cultuurhistorische**, erfgoedwaarde en om haar **artistieke** erfgoedwaarde. Hieronder een uittreksel van het ministerieel besluit van 12 december 2002 waarin deze erfgoedwaarden worden gestaafd³⁴:

“De historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische en de cultuurhistorische waarde, en de artistieke waarde van de pastorie (uitbreiding van de bescherming van het oudste deel van de pastorie tot de volledige pastorie) gelegen Sasbaan 2 te Lebbeke (Wieze), wordt als volgt omschreven:

- De gaaf bewaarde laat 19de-eeuwse pastorie van Wieze is van belang als kenmerkende illustratie van de evolutie van dit gebouwtype. Gelegen op de site van een pastorie uit midden 16de eeuw, incorporeert de bouw van 1892 een deel van 1760 dat aanleunt bij het oudste deel van 1745.
- De bekende Gentse architect August Van Assche ontwierp in 1891 met dit kwaliteitsvol bouwwerk van bak- en natuursteen in neotraditionele stijl een passende aansluiting bij het (beschermd) deel van de pastorie van 1745. De beschermde dorpskerk tegenover de pastorie werd door dezelfde architect vroeger gerestaureerd en vergroot.
- Typologisch is de in 1892 gebouwde pastorie representatief voor de bouwperiode: ze is opgevat als een rechthoekig dubbelhuis in een historiserende bouwstijl met een plechtstatig voorkomen, eigen aan de ambtswoning van een pastoor. Met zijn twee accentuerende zichtgevels domineert de pastorie de omringende woningbouw.
- De kern van 1760 bewaart in de stucornamentiek van de bepleisterde zolderingen kenmerkende interieurelementen van de voorgaande pastorie. Het trappenhuis met hek is het meest typerende interieurelement van het in 1892 toegevoegde deel.”

³⁴ te consulteren via <https://besluiten.onroerenderfgoed.be/besluiten/3986>

5 VISIE OP HET TOEKOMSTIG BEHEER

De **hoofddoelstelling** van het beheer van de pastorie van Wieze is het behouden en maximaal afleesbaar maken van de erfgoedwaarden, met name de architectuur- en cultuurhistorische, en artistieke erfgoedwaarden.

Het zwaartepunt van de architectuurhistorische erfgoedwaarde van de pastorie betreft het uitzicht van de woning als typisch laatnegentiende-eeuws dubbelhuis naar ontwerp van August van Assche, met aansluiting op het oude gedeelte onder mansardedak van 1745. Het beheersplan voorziet het behoud van dit kenmerkend uitzicht van de pastorie in combinatie met, waar nodig, herstel en onderhoud.

Daarnaast behelst de hoofddoelstelling van het beheersplan tevens het behoud en bestendigen van de waardevolle erfgoedelementen van het interieur, onder andere de historisch oorspronkelijke binnendeuren, de stucwerkplafonds met geprofileerde lijsten met in sommige ruimtes een centrale afwerking of monogram, de oorspronkelijke dakkapconstructie met telmerken in het achttiende-eeuwse gedeelte van het dubbelhuis, de oorspronkelijke tegels en patronen van de vloerafwerkingen op de benedenverdiepingen, het laatnegentiende-eeuwse trappenhuis, en de historisch waardevolle elementen van het vroeg-achttiende-eeuwse gedeelte onder mansardedak, zoals de schrijnwerken met binnenluiken en schouw met bakoven.

Een belangrijke pijler voor het behoud en de instandhouding van de goede toestand van de pastorie is het actief bewonen, verwarmen en gebruiken van de gebouwen. Een **nevendoelelstelling** van het beheersplan is dan ook het optimaal bruikbaar maken van het pand als deellocatie van de Academie Lebbeke.

Hiertoe voorziet het beheersplan de mogelijkheid om werken aan toegankelijkheid, modern comfort, sanitair, en algemene bruikbaarheid van de pastorie uit te voeren; maar weliswaar enkel wanneer deze binnen de hoofddoelstelling van beheer en behoud van de erfgoedwaarden passen.

Ingrijpende werken van welke aard dan ook zullen steeds in overleg gebeuren met het Agentschap Onroerend Erfgoed.

6 OPSOMMING VAN DE WERKZAAMHEDEN

6.1 Geplande werken lopend restauratiedossier

In 2014 werd een restauratiedossier opgesteld voor de restauratie van de daken van het hoofdgebouw (vleugels 1760 en 1892). Deze omvat de vervanging van de dakbedekking, de herstelling van de dakkapconstructie en de herstelling van de zoldervloeren. Losgescheurde en opgevroren geveltrappen worden heruitgevoerd en tenslotte wordt de cementering van de achtergevels van het gebouw uit 1760 afgehakt en heruitgevoerd in kalkmortel. Ook wordt voorzien in de isolatie van de dakvlakken.

Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating	Niet toelatingsplichtig
slopen en heropbouwen van de losgekomen geveltrappen in trapgevels (hergebruik van bakstenen en dekstenen)	X			
afkappen van gevelcementering achtergevels en herpleisteren met kalkmortel	X			
afnemen van kunstleien en heruitvoeren dakbedekking met natuurleien	X			
restauratie dakruiter	X			
vervangen van de hemelwaterafvoeren	X			
restauratie van de dakstructuren	X			
restauratie van de zoldervloeren	X			

6.2 Onderhoud van de erfgoedwaarden

Onderstaande tabel met beheersmaatregelen is tweeledig. Vooreerst wordt een overzicht gegeven van werken die best uitgevoerd worden voor afwerking en optimalisatie van het gebouw. Vervolgens wordt een overzicht gegeven van de terugkerende werken, noodzakelijk voor de goede instandhouding van de erfgoedwaarden van het gebouw.

Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating	Niet toelatingsplichtig
Aanbevolen werken				
<u>gelijkvloerse verdieping vleugel 1760</u>				
wegname van de borstweringen uit Eternit en vervangen door houten lambriseringen	X			
<u>vleugel 1745</u>				
grondige opkuis van het volledige gebouw (wegname vuil en puin, grondige reiniging)	X			
<u>gelijkvloerse verdieping vleugel 1892</u>				
herstel van een vochtplek met gevolgschade in de zuidoosthoek van het bureau van de pastorie, onder de ingemaakte kast naast de haard	X			
Onderhoud van de erfgoedwaarden				

nazien gevelmetselwerk en voegwerk		1x/jaar		X
plaatselijk herstel gevelmetselwerk bij probleemstelling volgens dezelfde materialen en technieken		onmiddellijk	X	
nazicht & onderhoud hemelwaterafvoersysteem		1x /jaar		X
plaatselijk herstel hemelwaterafvoersysteem bij probleemstelling volgens dezelfde materialen en technieken		onmiddellijk	X	
nazicht en onderhoud dakbedekkingen		1x/jaar		X
plaatselijk herstel dakbedekkingen bij probleemstelling volgens dezelfde materialen en technieken		onmiddellijk	X	
behandelen timmerwerken		1x/20 jaar		
lokaal herstel beglazing bij probleemstelling volgens dezelfde materialen en technieken		onmiddellijk	X	
nazicht binnen- en buitenschrijnwerk (voornamelijk hang & sluitwerk)		1x/jaar		X
herschilderen buitenschrijnwerk (oorspronkelijke kleur)		1x/5 jaar		X
onderhoudsschilderwerk binnenschrijnwerk		1x/10jaar		X
nazien bepleistering en beschildering binnenwanden en plafonds		1x/jaar		X
lokaal herstel wand- en plafondbepleisteringen bij probleemstelling volgens dezelfde technieken en materialen		onmiddellijk	X	
onderhoudsschilderwerk binnenwanden en -plafonds		1x/10jaar		X
onderhoud blusmiddelen		1x/jaar		X
onderhoud bliksembeveiliging		1x/jaar		X
onderhoud en optimalisatie van beveiligingsinstallatie; waar nodig: - toegangsbeveiliging - brandbeveiliging - diefstalbeveiliging		1x/jaar		
boenen van houten gebouwdelen en meubilair		1x/jaar		X
opkuis zolders		1x/5 jaar		X
onderhoud technische installaties verwarming, elektriciteit, sanitair		1x/jaar		X

6.3 Bijzonder aandachtspunt – archeologie

Momenteel worden geen werken voorzien waarbij een ingreep in de ondergrond van het gebouw nodig zou zijn.

Bij elke ingreep in de bodem in en rond het gebouw, die nodig zou blijken en die dieper gaat dan het uithalen van een tegel en het losse zand er onder, dient de toelating aan Onroerend Erfgoed, archeologie, te worden gevraagd en zal begeleidend archeologisch onderzoek noodzakelijk zijn. De vigerende regelgeving met betrekking tot vooronderzoeken en archeologische begeleiding zal toegepast dienen te worden.

Minstens te verwachten gegevens zijn de resten van de voormalige gebouwwleugels van de pastorie, met relictten die tot zeker de zestiende en mogelijks de vijftiende eeuw kunnen teruggaan.

7 VOORSTEL VAN OPVOLGING EN EVALUATIE

7.1 Opvolging voor de aanvang van de restauratie

De pastorie van Wieze is op dit moment in gebruik als nevenlocatie van de Academie Lebbeke en verkeert in goede bouwfysische toestand. De toestand van het gebouw en van haar inboedel worden nauwlettend door de gemeentelijke diensten opgevolgd. Schade wordt gerapporteerd aan de ontwerper. Wanneer nodig kunnen dringende en/of tijdelijke maatregelen genomen worden om eventuele schade aan de erfgoedwaarden tegen te gaan. Op regelmatige tijdstippen worden overlegvergaderingen afgesproken. Deze vinden bij voorkeur plaats in de pastorie.

7.2 Opvolging van de restauratie

Het restauratiedossier daken en zolders zal met een bijzondere procedure worden uitgevoerd. Alle dossierfasen worden uitgewerkt in nauw en regelmatig overleg met de betrokken erfgoedconsulent van Onroerend Erfgoed. Dossiers worden slechts ingediend wanneer deze als correct opgemaakt voor uitvoering geëvalueerd zijn.

Elk dossieronderdeel zal tijdens de uitvoering van de werken opgevolgd worden. Dit kan gaan van (wekelijkse) werfvergaderingen over atelierversaderingen tot uitzonderlijke samenkomsten. Van elke werfvergadering of –samenkomst wordt verslag opgemaakt. Bij de oplevering wordt een eindverslag opgemaakt. De gebundelde verslagen geven voor elk dossieronderdeel of voor elke restauratiefase het verslag van de opvolging van de restauratie. Bij grotere dossieronderdelen kan er een algemeen rapport van het dossier worden opgemaakt na beëindiging van de werken.

7.3 Opvolging en evaluatie: wederkerende maatregelen

Het behoud en onderhoud van de erfgoedwaarden wordt geëvalueerd door de gemeente Lebbeke, in nauwe samenwerking met de ontwerper. Het agentschap Onroerend Erfgoed wordt per schrijven op regelmatige te organiseren evaluaties uitgenodigd en verslag wordt aan partijen overgemaakt.

De effectiviteit van de uitgevoerde onderhouds- en restauratiewerken zal door de evaluatievergadering bekrachtigd of tegengesproken.

Elke startvergadering voor elk opeenvolgend (deel)dossier wordt beschouwd als samenkomst voor evaluatie van eerder uitgevoerde werken en van onderhoud van het gebouw en haar inboedel.

8 BIJLAGEN

Bijlagen	Niet van toepassing (en dus niet bijgevoegd)	Bijgevoegd	Nummering
Perimeter van gebied waarvoor beheersplan wordt opgemaakt (met schaal en N-pijl)		X	Zie hoofdstuk 1
Lijst van handelingen waarvan de uitvoering vrijgesteld zal zijn van toelating		X	Zie hoofdstuk 6
Lijst van ZEN-erfgoed met aanduiding op kaart	X		
Lijst van open erfgoed met aanduiding op kaart	X		
Lijst van ontsluitingswerken voor open erfgoed die in aanmerking komen voor een premie met aanduiding op kaart	X		
Lijst van werken aan bomen en struiken waarvoor toelating nodig is	X		
Lijst van cultuurgooderen die in aanmerking komen voor een premie	Geen cultuurgooderen		
Lijst van premiegerechtigde werken aan een orgel dat dateert van na WOI	X		
Lijst van voorziene werkzaamheden		X	Zie hoofdstuk 6
plannen restauratiedossier daken en zolders (bestaande toestand en ontwerp)		X	Bijlage 1

BIJLAGE 1

Plannen restauratiedossier daken en zolders:

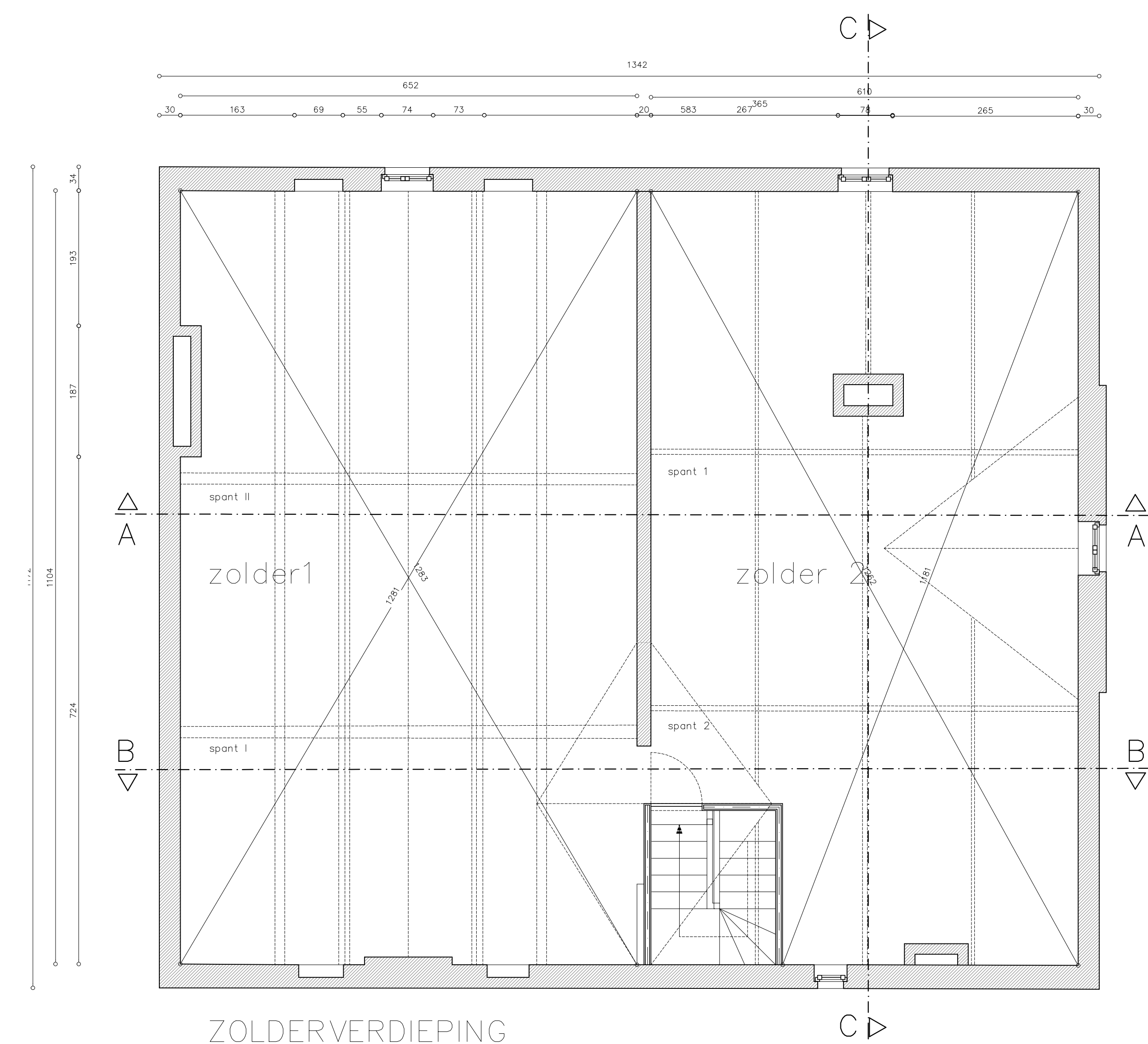
1. Bestaande toestand: grondplan, zichten en snedes
2. Nieuwe toestand: grondplan, zichten en snedes, inplantingsplan, situatie- en liggingsplan

VOORGEVEL

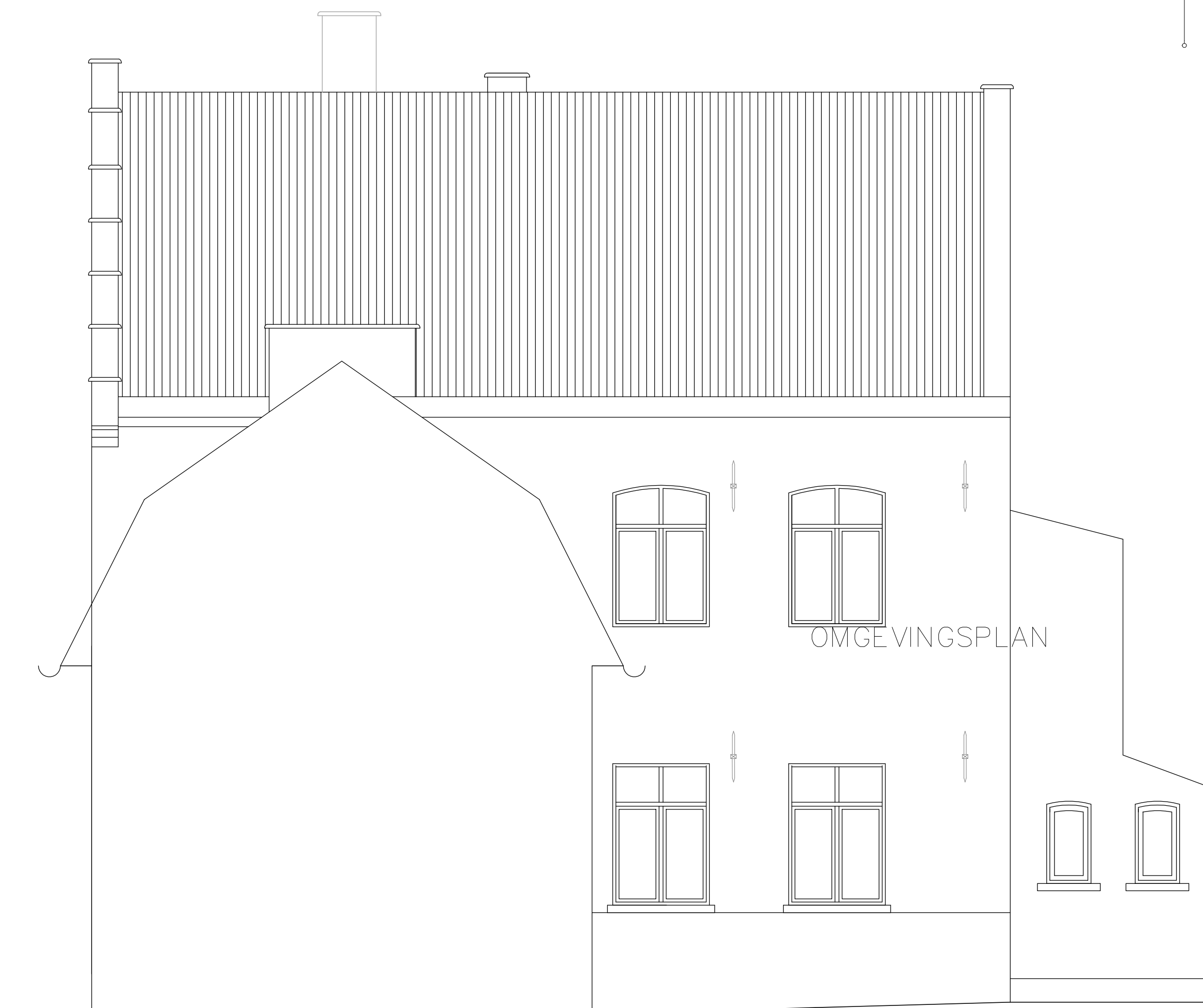
ZIJGEVEL

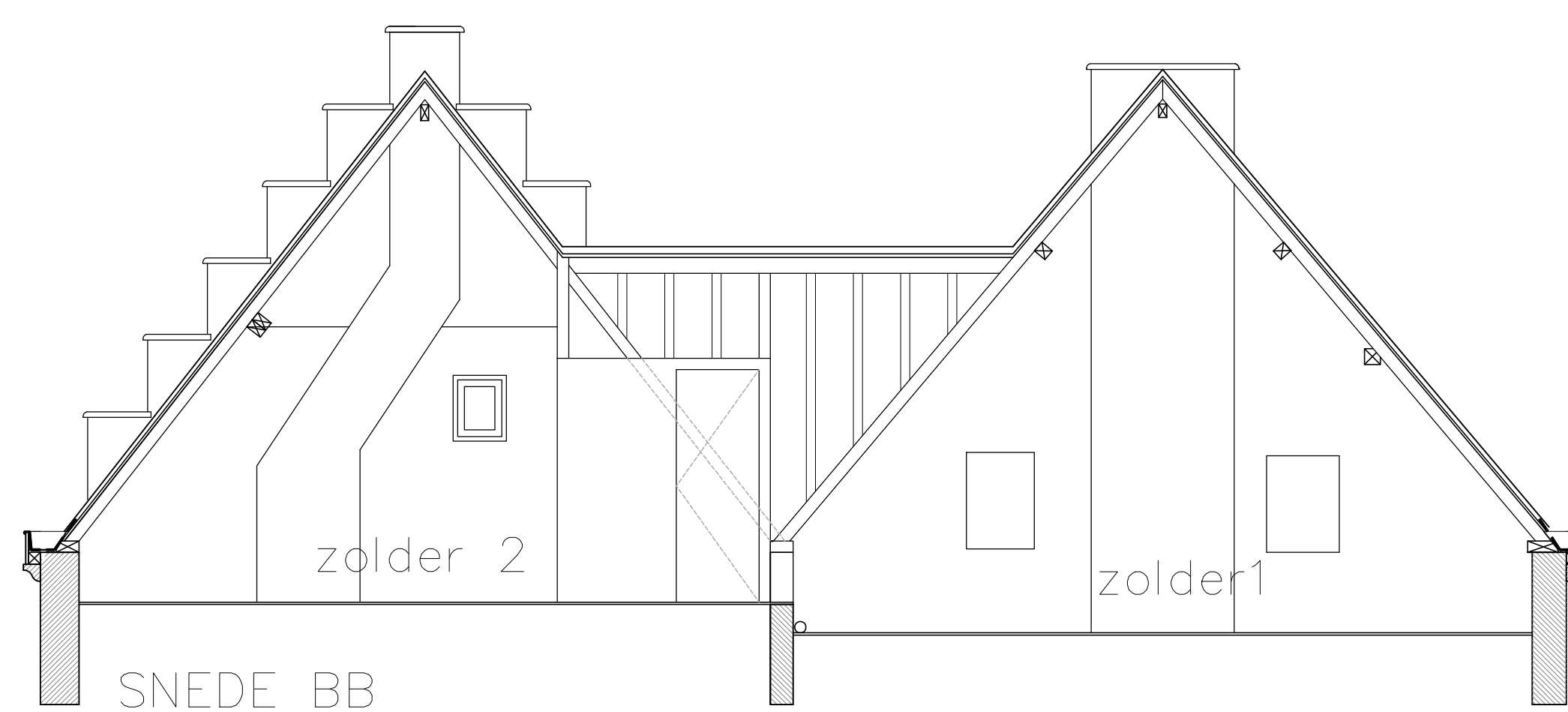
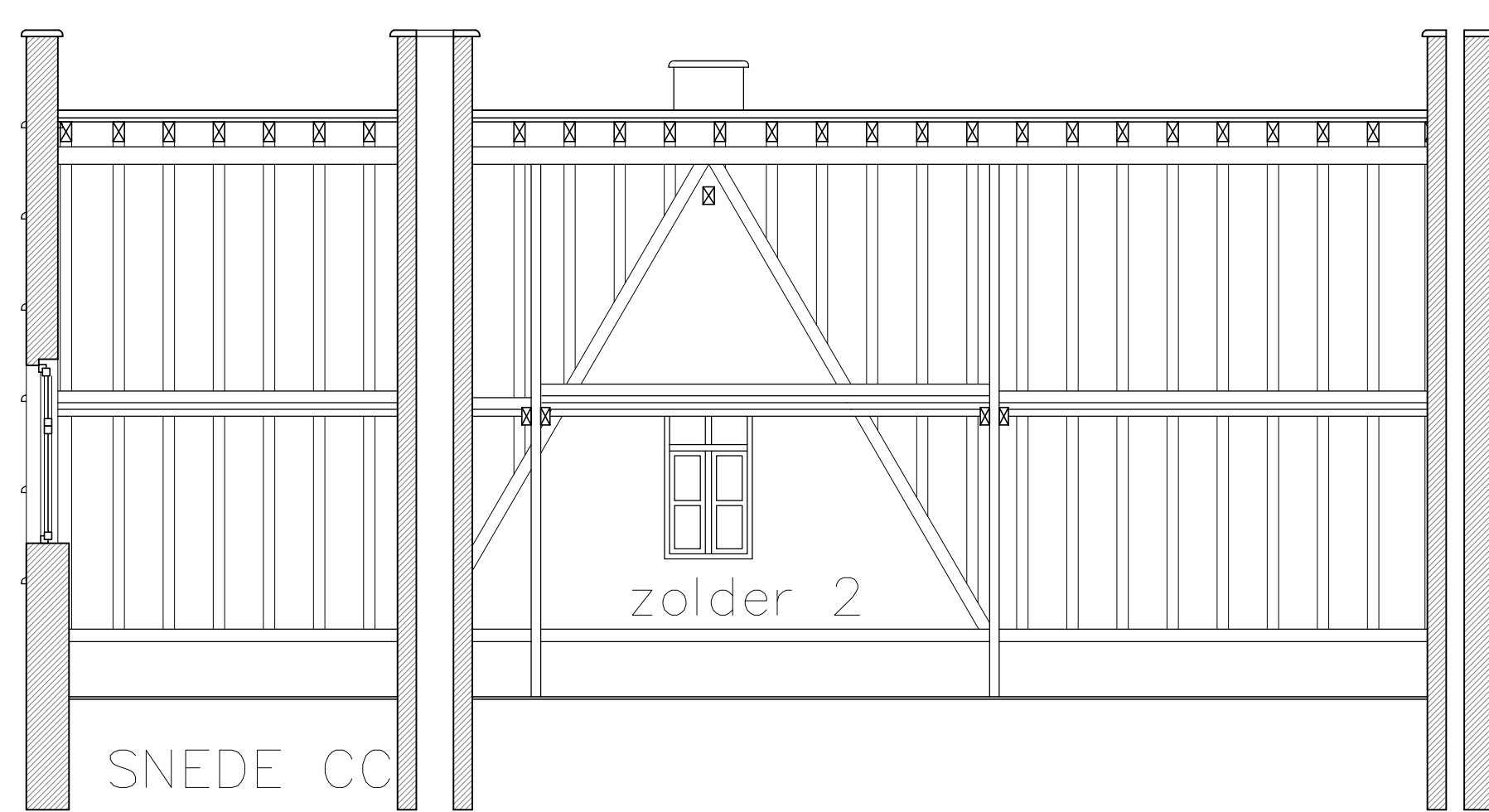
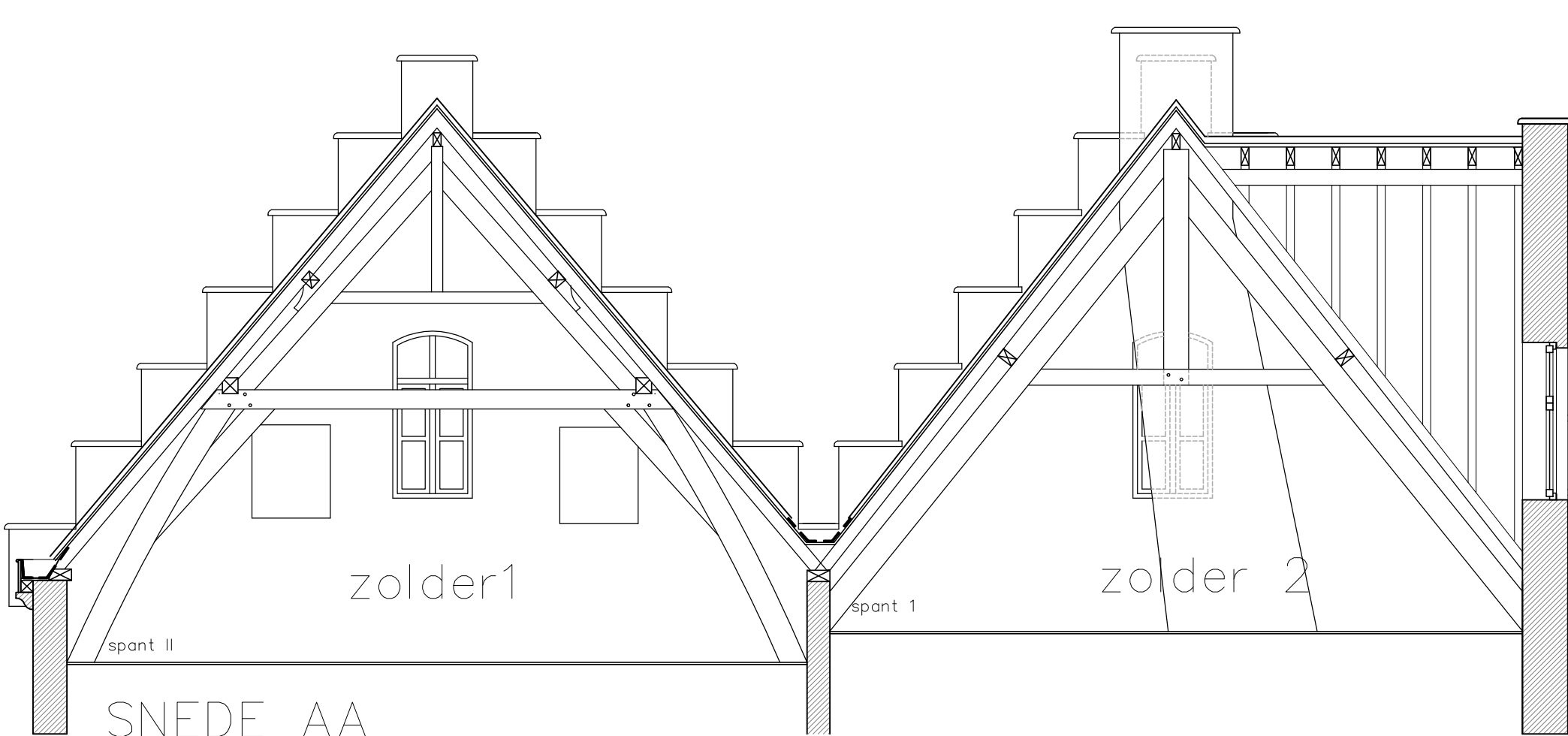
ZOLDERVERDIEPING

ACHTERGEVEL

ZIJGEVEL

GEMEENTE LEBBEKE

PASTORIJ VAN WEZE
RESTAURATIE VAN DAKEN EN ZOLDERS
gelegen Sasbaan 2 te 9280 Weze
1ste Afdeling, sectie A, nr. 122
beschermid als monument bij M.B. van 09.09.1981 en 19.02.2003
VOOR REKENING VAN:
Gemeente Lebbeke
Koning Albert II -straat 124 Lebbeke

ONDERWERP BESTAANDE TOESTAND :
GRONDPLAN
ZICHTEN
SNEDES

SCHAAL 1/50
DATUM 10 maart 2015

DE VENNOOTSCHAP,
een bestuurder

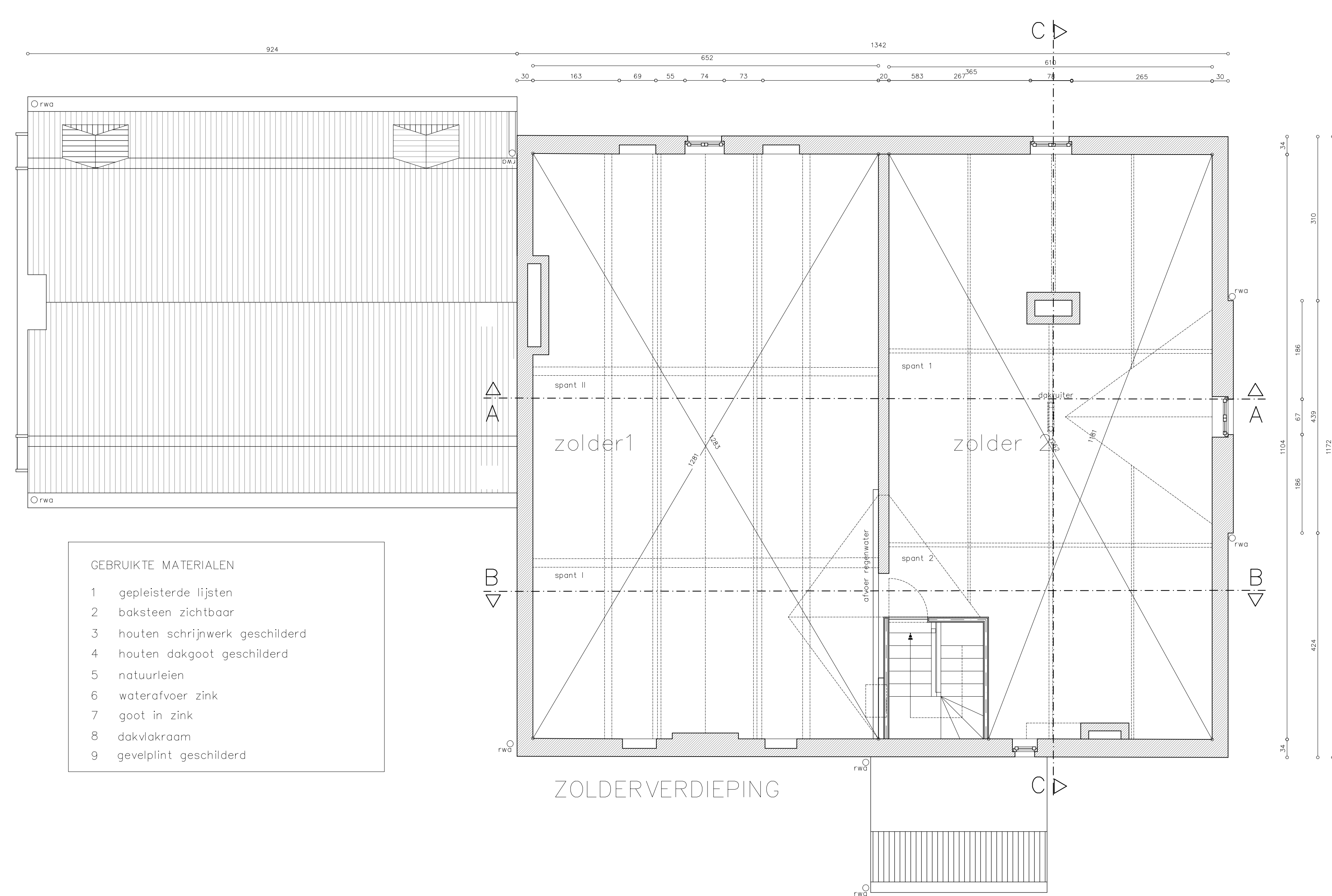
DE ARCHITECT
bvba BUREAU b.DELAËY
CONSERVATIEARCHITECTEN
Westmeers 86
8000 Brugge
tel 050.33.09.86
b.delae@telenet.be
arch. b.Delaey

VOORGEVEL

ZIJGEVEL

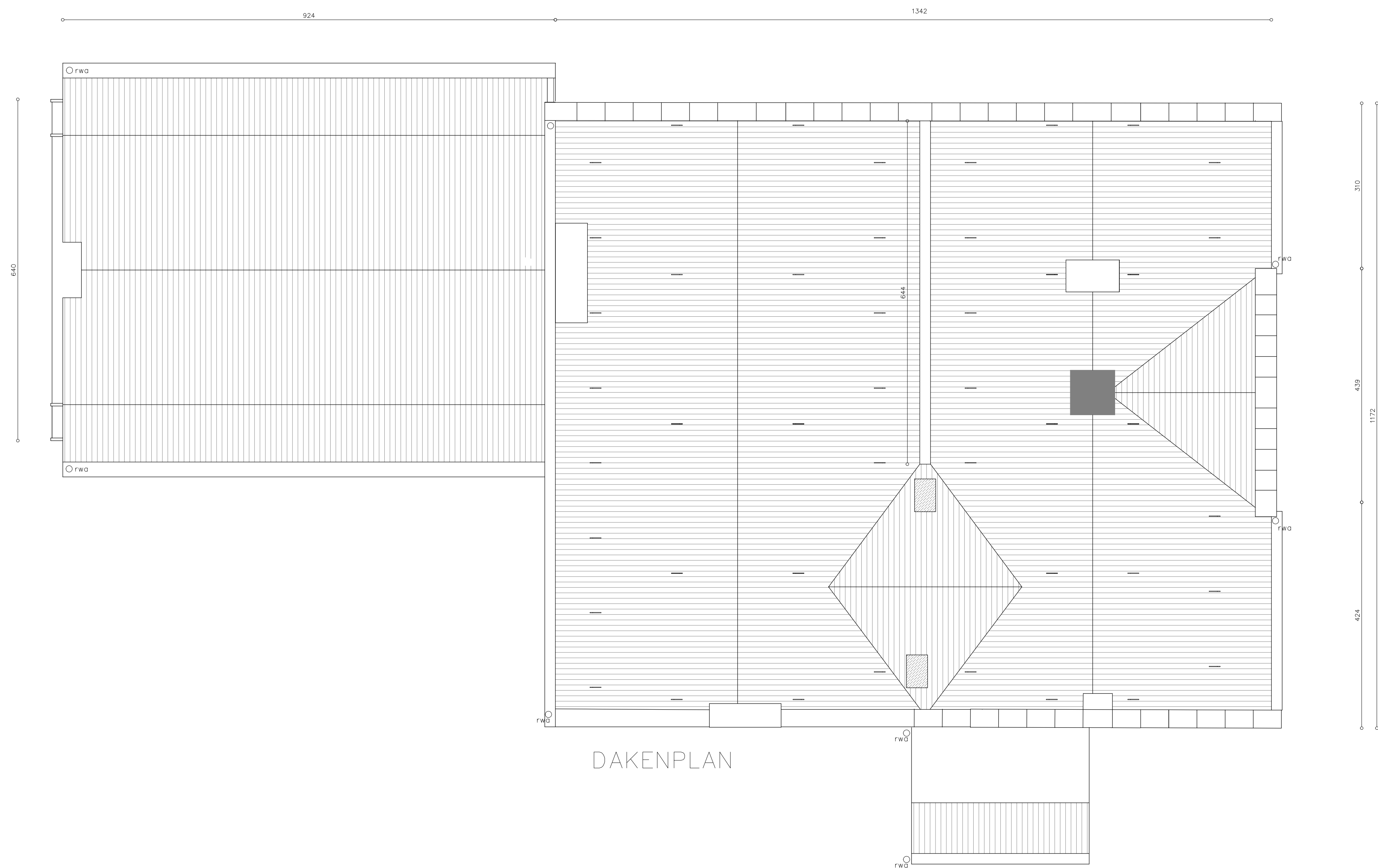
ZOLDERVERDIEPING

ACHTERGEVEL

ZIJGEVEL

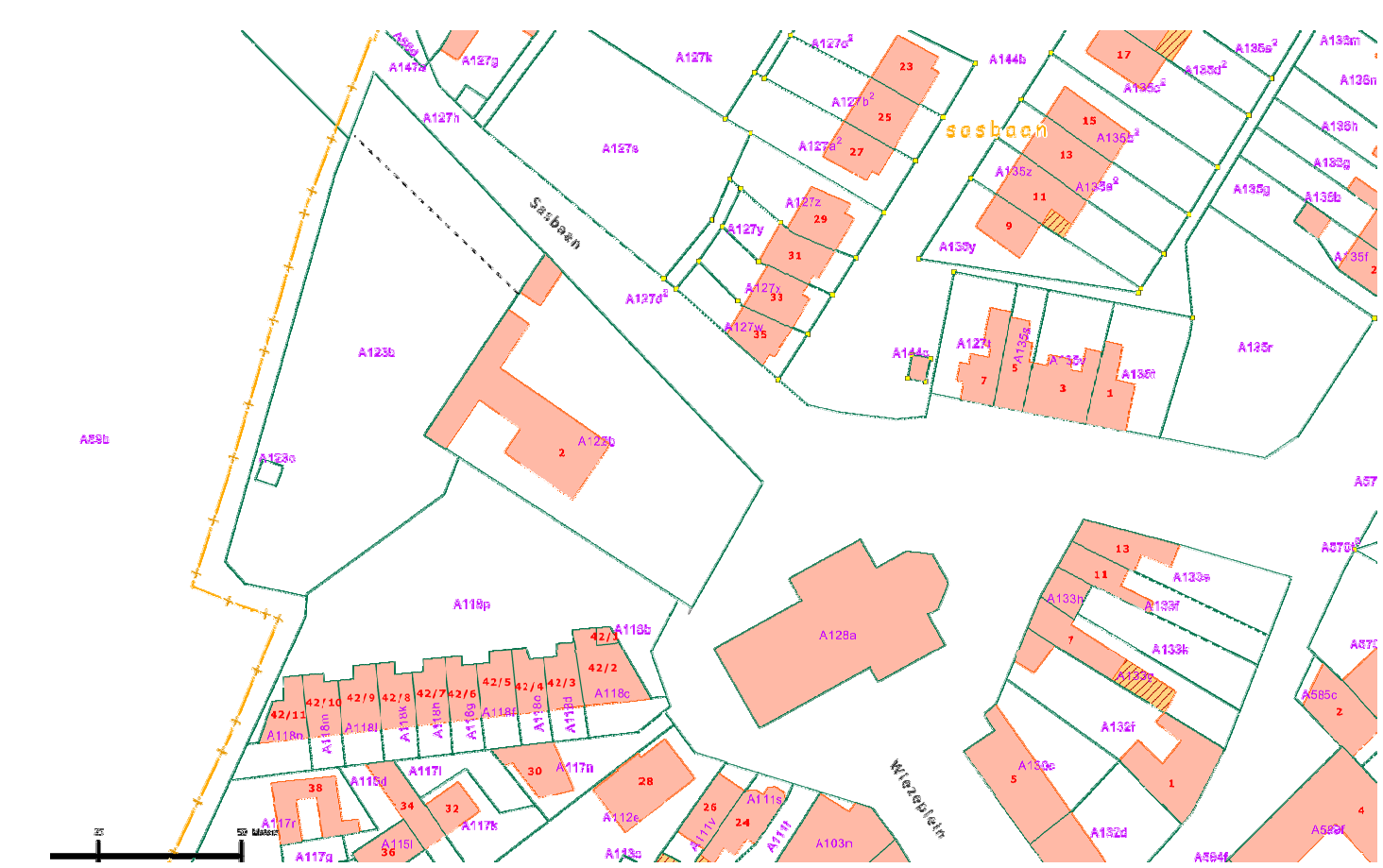

DAKENPLAN

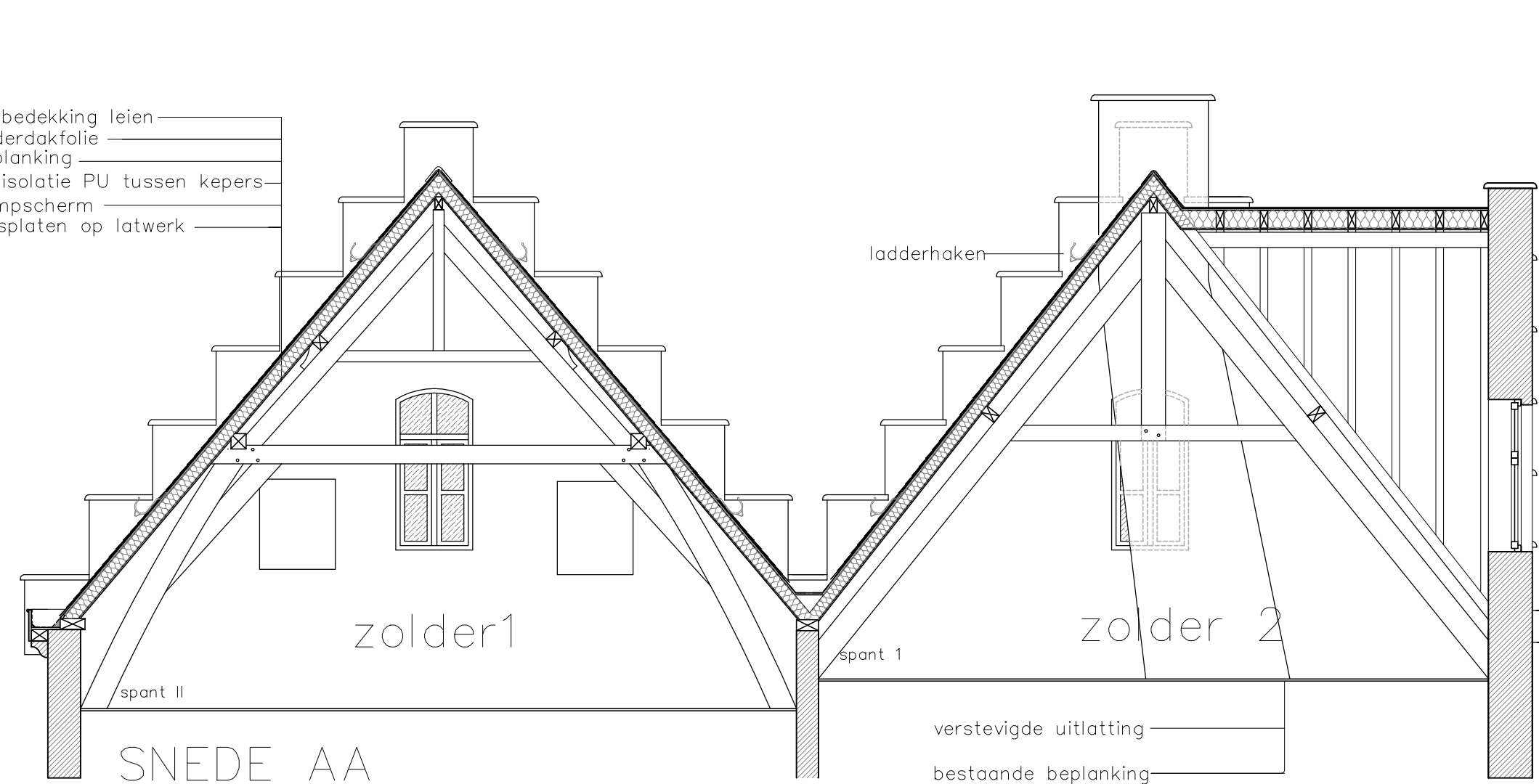
INPLANTINGSPLAN

1/500

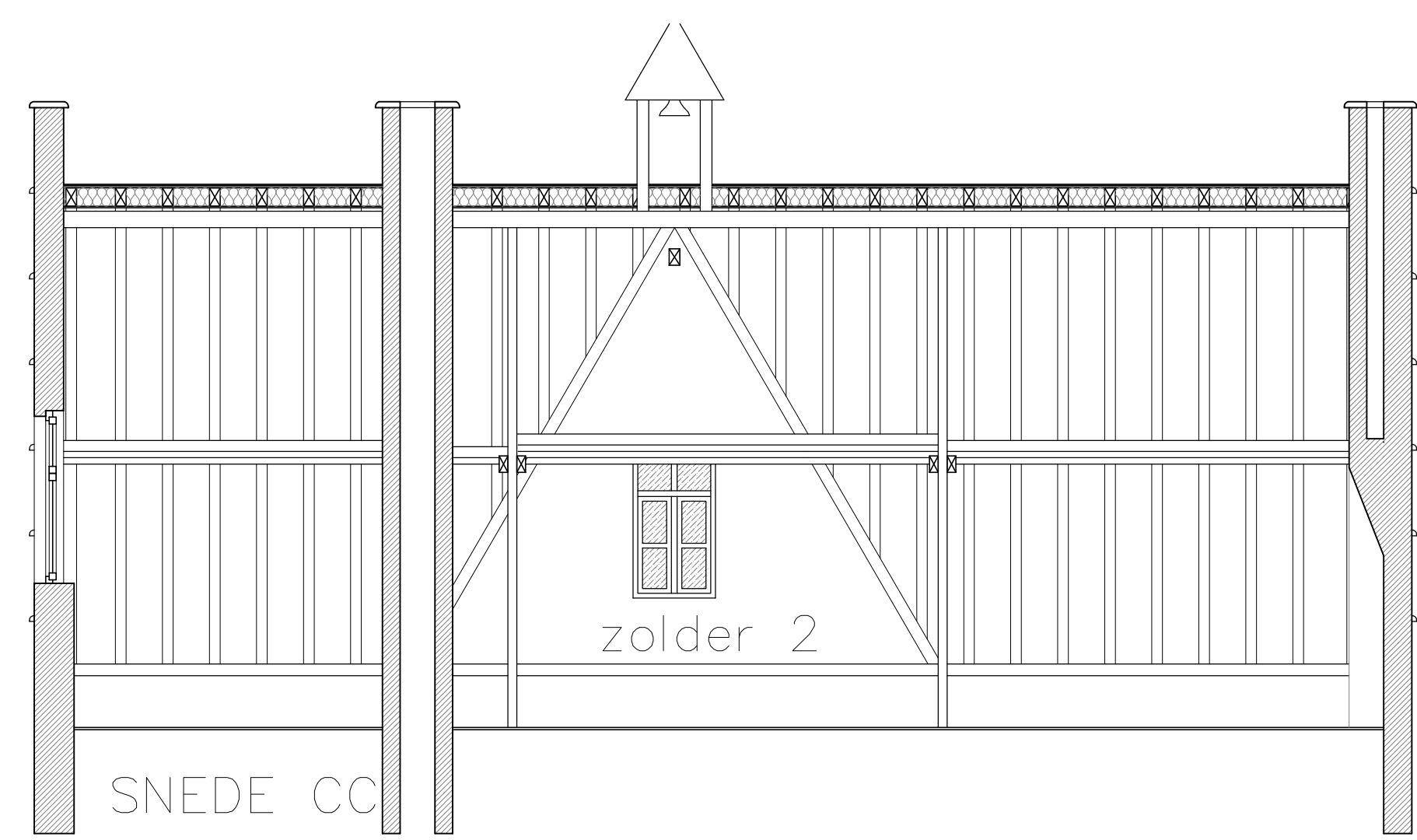

SITUATIEPLAN

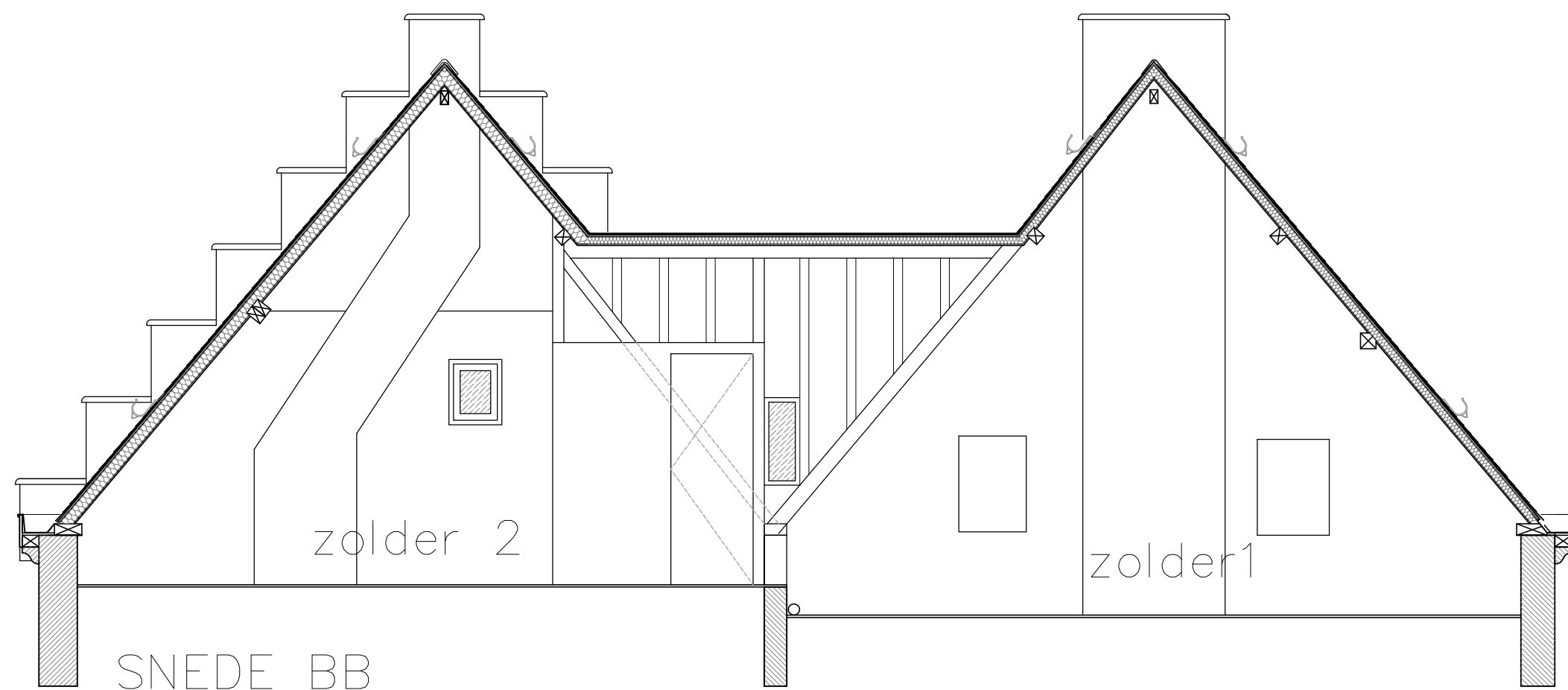
1/1000

SNEDE AA

SNEDE CC

SNEDE BB

GEMEENTE LEBBEKE

PASTORIJ VAN WIEZE
RESTAURATIE VAN DAKEN EN ZOLDERS
gelegen Sasboon 2 te 9280 Wieze
1ste Afdeling, sectie A, nr. 122
beschermde monument bij M.B. van 09.09.1981 en 19.02.2003

VOOR REKENING VAN:
Gemeente Lebbeke
Koning Albertstraat 124 Lebbeke

ONDERWERP NIEUWE TOESTAND :
GRONDPLANNEN, ZICHTEN
SNEDES
INPLANTINGSPLAN
SITUATIE-EN LIGGINGSPLAN

SCHAAL 1/50, 1/500, 1/1000

DATUM 10 maart 2015

DE VENNOOTSCHAP,
een bestuurder

DE ARCHITECT
bureau BUREAU b.DELAIEY
CONSERVATIEARCHITECTEN
Westmeers 86
8000 Brugge
tel 050.33.05.86
b.delaiy@delaiet.be
arch. b.Delaiy